

Sammen kan vi mere

En guide til ledere og
medarbejdere

Inviter ind til det gode samarbejde
med civilsamfund og frivillige

Nyborg
KOMMUNE

INDHOLD

Del 1:

Introduktion	3
Civilsamfundsstrategien ”Sammen kan vi mere”	4
Hvad kan man som kommune lykkes med at samarbejde omkring?	6
Kunsten at drikke kaffe	8
Borgerinddragelse og samskabelse	10
Borgerinddragelse i Nyborg Kommune	11
Samskabelse i Nyborg Kommune	13
Hjertesager- og aktionsgrupper	17
Undgå pseudoinddragelse	23
Evaluerings og feedback	23
Frivillighed	25
Frivilligparathed og samarbejdsklar	25
Kom godt i gang med at involvere frivillige i opgaveløsningen	27
Rekrutteringsmetoder	27
Modtagelse og fastholdelse	27
Konflikthåndtering	28
Formalia	31
Børneattester	31
Straffeattester	31
Forsikringer	32
Tavshedspligt	32
Oplysningspligt	33
Underretningspligt	33
At dele oplysninger med frivillige	33
Værd at kende til	35
Frivilligcenter Nyborg	35
Den Sociale Vejviser – din vejviser ind i fællesskabet	36

Nyborg Volunteers	37
Frivilligjob.dk	37
Partnerskaber og samarbejdsaftaler	38
Samarbejdsaftale	38
Partnerskabsaftale	38
Inspiration til projekter og indsatser	41
Ungefællesskaber og dannelse	41
Udfordrede børn og familier	41
Mental sundhed og trivsel	42
Aktive seniorer og sårbare ældre	42
Integration og social inklusion	43
Grøn Kommune	43
Skabeloner til brug og inspiration	44
Samarbejdsaftale mellem aktører	44
Partnerskabsaftale mellem aktører	44
Brugsretsafale – vedr. kommunale lokaler	44
Samarbejdsaftale med frivillige	44
Velkomst/introfolder til frivillige	44
Tro- og loveerklæring ved straffeattest	44
Litteratur	44

Introduktion

En guide til det gode samarbejde på tværs

I Nyborg Kommune vil vi gerne samarbejde med civile aktører - herunder både borgere, frivillige, foreninger, aktivitetsgrupper og lokale organisationer.

Vi har en vision om at kommunen og civilsamfundet i fællesskab skaber et bæredygtigt lokalsamfund, hvor alle borgere har gode hverdagsfællesskaber, og vi ønsker at sætte nye standarder for netop samarbejdet på tværs. En fælles målsætning må være at løfte mennesker, bygge stærke relationer og god velfærd. Og at det er motiverende og givende at engagere sig i både opgaveløsning og i vores mange fællesskaber, institutioner, projekter, indsatser, events og arrangementer.

Niveauet for den velfærd og det lokalsamfund, vi ønsker i Nyborg Kommune, fordrer at civilsamfund og kommune arbejder tæt sammen om at skabe resultater og gode løsninger i forhold til de udfordringer vi ser i vores lokalsamfund.

Denne guide er til kommunale ledere og medarbejdere der samarbejder eller ønsker at involvere og samarbejde med civile aktører.

Guiden er lavet som et **opslagsværk** med inspiration, gode råd, tip og hands-on eksempler herunder henvisninger til skabeloner og informationer, der kan tjene som gode hjælpeværktøjer ind i samarbejdet.

Civilsamfundet...

Hvad betyder civilsamfund egentlig? Jo civilsamfundet er en samlebetegnelse for de fællesskaber i samfundet, hvor folk engagerer sig som civile og frivillige, det vil sige, hvor de ikke er betalt eller på arbejde, som i offentlige institutioner eller det private erhvervsliv.

Civilsamfundet er samtidigt defineret ved livet uden for den private sfære; i foreninger og fællesskaber i den frivillige sektor og på det frivillige sociale område.

Civilsamfundet kan fx være foreninger, fonde, socialøkonomiske virksomheder, selvejende institutioner samt mere uformelle sammenslutninger, lokale netværk og sociale bevægelser, frivilligsammenslutninger. Fagforeninger, trossamfund og kirker, friskoler, onlineaktivister, forskningsinstitutioner, NGO'er og medier er også en vigtig del af civilsamfundet. Og endelig den aktive medborger.

Civilsamfundsstrategien ”Sammen kan vi mere”

I Nyborg Kommune har vi udarbejdet en civilsamfundsstrategi i tæt samarbejde med kommunens civile aktører. Vores fælles vision er, at kommunen og civilsamfundet i fællesskab udvikler vores fælles lokalsamfund, skaber gode løsninger og hverdagsfællesskaber, der løfter mennesker, bygger stærke relationer og bidrager til gode liv for alle borgere. Vi stræber efter at sætte nye standarder for samarbejde, der både er motiverende og givende for dem, der engagerer sig i de mange aktiviteter, institutioner og initiativer, der skaber værdi i vores fælles kommune.

Mange af fremtidens udfordringer, hvad enten det drejer sig om velfærd, sundhed, kultur eller den grønne omstilling, kræver en fælles opgaveløsning og koordinering af indsatser. Det er gennem samarbejde, at vi kan skabe løsninger, der virkelig gør en forskel. Civilsamfundet og kommunen er hinandens vigtigste forudsætninger, når det kommer til at skabe lokal sammenhængskraft og udvikling.

Nyborg Kommunes civilsamfundsstrategi ”Sammen kan vi mere” er en invitation til at arbejde tættere sammen på tværs og til sammen at finde løsninger på de udfordringer, vi aktuelt måtte stå overfor. Det kan vi gøre ved:

1. **At sætte et tværgående fokus på social bæredygtighed og innovation**
2. **At invitere ind til samskabelse og forpligtende partnerskaber**
3. **At tænke frivillighed og aktiv deltagelse ind i vores mange indsatser og tilbud**
4. **At tage udgangspunkt i en mere relationel velfærdstænkning og menneskesyn**

Vi er i Nyborg Kommune parate til at tage næste skridt hen imod et mere bæredygtigt lokalsamfund, der bygger på øget samspil og sammenhængskraft. Vi er klar til at arbejde ud fra et **nyt mindset**, hvor vi ser kommune og civilsamfund som hinandens vigtigste forudsætninger og allierede. Med åbenhed om faggrænser kan vi sammen løse mange udfordringer – både på velfærdsområdet, sundhedsområdet, kulturområdet, i forbindelse med den grønne omstilling og meget mere.

Fremtidens mange udfordringer kalder i høj grad på en fælles opgaveløsning og koordinering af indsatser.

Det gode samarbejde ledes af nogle vigtige principper

Et godt samarbejde er baseret på nogle grundlæggende principper, der sikrer, at både kommune og civilsamfund arbejder sammen på en måde, der skaber værdi for alle parter.

Som medarbejder eller leder i Nyborg Kommune er du en vigtig aktør ind i at skabe et frugtbart samarbejde mellem kommunen og de civile aktører. I det gode samarbejde lægger vi vægt på

alle de aspekter, der fremmer tillid, innovation og en åben dialog. Vi ser og respekterer de forskellige aktørers egenart og værdsætter borgernes engagement. Vi skal også konstant være åbne over for *det uforudsigelige* og give plads til, at nye ideer og initiativer kan vokse frem. Det er gennem åbenhed i samarbejdet, at vi kan skabe en kommune, hvor alle har mulighed for at bidrage og være en del af en positiv udvikling.

Principper for samarbejde...

- **Respekter egenart:** Anerkend, at civilsamfundet har sin egen værdi og unikke måde at bidrage på.
- **Hav tillid:** Samarbejd med udgangspunkt i tillid og tro på hinandens intentioner og ressourcer.
- **Glæd jer over idéer og engagement:** Vær positiv over for, når mennesker engagerer sig i samfundsnyttige initiativer.
- **Hjælp i gang og gør det nemt:** Gør det lettere for civile aktører at komme i gang med samarbejdet.
- **Se både by og land:** Erkend, at samarbejdspotentiale findes både i byerne og på landet.
- **Udfordre og forbedre systemer:** Løbende evaluer og juster systemer og regler, så de understøtter bor **Husk at alle kan bidrage med noget:** Alle borgere kan bidrage – det handler om at finde det rette sted for deres engagement.
- **Tilpas rammerne:** Skab fleksible rammer, der kan rumme forskellige samarbejdsformer og behov.
- **Åbn op:** Del kommunens faciliteter og ressourcer med frivillige og foreningsdrevne aktiviteter.
- **Giv plads til det uforudsigelige:** Vær åben for nye initiativer og muligheder, der opstår spontant i samarbejdet.

Ved at arbejde ud fra ovenstående formulerede principper kan vi skabe et stærkt og meningsfuldt samarbejde, der gavner både borgere og lokalsamfund.

Hvad kan man som kommune lykkes med at samarbejde omkring?

Jo... i virkeligheden alt.

Så længe det giver mening og værdi for dem, der er involveret i samarbejdet, så kan civilsamfundet og frivilligheden i samspillet med kommunen løse og løfte mange udfordringer. Her følger nogle eksempler:

- ✓ **BYHAVER** i samarbejde med borgere i Knudshovedkvarteret
- ✓ **EN FÆLLES UKRANIEINDSATS** sammen med Røde Kors, Det Interkulturelle Hus og Dansk Flygtningehjælp
- ✓ **BASTIONENS FRIVILLIGCREW** – bar, garderobe og hjælper til ved koncerter
- ✓ **FIT** – Et frivilligt drevet motionstilbud på tværs af patientforeningerne i træningsafdelingens lokaler
- ✓ **ÅBEN RÅDGIVNING** i samarbejde med Dansk folkehjælp, Dansk Flygtningehjælp, Den Boligsociale Helhedsplan og Frivilligcenter Nyborg
- ✓ **DEN SOCIALE VEJVISER** - din vej ind i fællesskaber – i et samarbejde med Frivilligcenter Nyborg
- ✓ **IDRÆT FOR SINDET** - et motionstilbud for psykisk sårbare i samarbejde med idrætsforeningen NGIF
- ✓ **JULEAFTEN OG PÅSKEFROKOST** for borgere med begrænset netværk i samarbejde med Østfyns Sociale Hånd og Kongens Fadebur og Frivilligcenter Nyborg.
- ✓ **SAMTALECAFÉ** for borgere med skjulte handicap - i samarbejde med Røde Kors
- ✓ **SPORTSEVENTS** – Tour de France, Royal Run og Broløb
- ✓ **KULTURARRANGEMENTER** – Kulturnatten, Pinsemarked, Danehoffestival og julemarked
- ✓ **LOKALT SOLCELLEPROJEKT** - i samarbejde med borgere/beboere i området

Civilsamfundsstrategiens tværgående implementeringsgruppe

Der er i forlængelse af vedtagelsen af civilsamfundsstrategien 'Sammen kan vi mere' blevet nedsat en tværgående implementeringsgruppe bestående af konsulenter fra Nyborg Kommunes forskellige afdelinger og med deltagelse fra henholdsvis Frivilligcenter Nyborg og Den Boligsociale Helhedsplan. Det sker med henblik på vidensdeling og at understøtte hinanden i en fælles udmøntning og koordinering af strategien. Med afsæt i civilsamfundsstrategien udarbejdes der både en fælles og individuelle handleplaner for de kommunale afdelinger. Hvis du som leder eller medarbejder ønsker hjælp og sparring på samarbejde og involvering af civilsamfundsaktører, så kan du kontakte implementeringsgruppen eller den konsulent, der sidder på dit område. Tovholder for implementeringsgruppen er placeret i Sundhed og Forebyggelse.

ko' mu:nə

Kommune [ko' mu:nə]. Etymologi: Fra fransk *commune*. Fra latinsk *communis* "fælles", af *kon* "sammen" og *munus* "opgave, pligt".

Kommune = fællesskab, fælles opgave og pligt.

Kunsten at drikke kaffe

For at skabe et effektivt og bæredygtigt samarbejde mellem kommunen og civilsamfundet er det vigtigt at have de rette tilgange og værktøjer. En ofte overset, men væsentlig disciplin i denne sammenhæng, er den uformelle samtale og "kunsten at drikke kaffe."

Hvorfor er kaffen vigtig?

Når du som leder eller medarbejder i kommunen tager initiativ til et møde med civilsamfundets aktører, skabes et rum for dialog og anerkendelse. Kaffen bliver her et middel til at opbygge relationer, fremme samarbejde og skabe forståelse på tværs af sektorer. En uformel atmosfære giver mulighed for at lære hinanden at kende på et personligt plan og skabe et fundament for tillid og konstruktiv samtale.

Uformelle møder skaber stærke relationer

En af de mest effektive måder at styrke samarbejdet mellem kommune og civilsamfund er gennem uformelle møder, hvor fokus ikke nødvendigvis er på at træffe beslutninger, men snarere på at skabe gensidig forståelse. Frivillige organisationer har ofte indgående kendskab til borgernes behov, men kan også have brug for kommunens støtte til at realisere deres potentiale. Et kaffemøde giver mulighed for at udveksle erfaringer, identificere fælles udfordringer og drøfte, hvordan kommunen bedst kan understøtte foreninger, de frivillige aktører og deres indsats, samt hvordan de frivilliges indsats spiller sammen med kommunens fokusområder.

Kaffen som katalysator for samarbejde

Kaffemøder bliver rum for tværgående dialog, hvor folk fra fx forskellige afdelinger og organisationer kan mødes uden hierarkiske barrierer. Denne form for møde skaber plads til idéudveksling, fælles problemløsning og opbygning af tillid – essentielle faktorer for et succesfuldt samarbejde. Ved at investere tid i at mødes på denne måde bliver det lettere at samarbejde effektivt på tværs af interesser og kompetencer. Kaffen bliver således ikke bare en drik, men et symbol på åbenhed og dialog, der kan bidrage til at styrke fællesskabet og udvikle løsninger, der gavner lokalsamfundet.

Hvordan gør du det?

- **Inviter til kaffemøde omkring konkrete udfordringer:** Hvis du som medarbejder eller leder står med nogle helt konkrete udfordringer, så kan det være en god idé at invitere relevante aktører ind til sparring og dialog, så tidligt i processen som muligt. Det er her vigtigt at lægge vægt på udfordringen og ikke på de løsninger man selv forestiller sig eller de opgaver, som man gerne ser civilsamfundet påtage sig efterfølgende. Et forkert fokus i samtalen, hvor man vil have nogen til at gøre noget bestemt, er sjældent frugtbart.
- **Regelmæssige kaffemøder:** Hvis du har meget samarbejde med civilsamfundet, kan det være en god idé at oprette en rutine med regelmæssige, uformelle møder med frivillige organisationer. Dette giver begge parter mulighed for at mødes og tale om samarbejdet, uden at det bliver for tungt eller formaliseret.
- **Skab et afslappet rum:** Indledende møder kan godt have en fastlagt dagsorden, men bør ikke være for indholdstunge. Det handler altid om at skabe en god atmosfære, hvor man kan tale frit og åbent om både små og store emner, problemstillinger, udfordringer, løsninger og samarbejdsmuligheder.
- **Vær åben og nysgerrig:** Lyt til, hvad de frivillige organisationer og civile aktører har at sige. Vær åben for at få indsigt i deres visioner, og vær nysgerrig på, hvordan kommunen kan spille en rolle i at understøtte dem i deres arbejde også.

LÆS MERE HER:

- Danske Kommuner. (n.d.). Inspiration til samarbejde mellem kommuner og civilsamfund. Kommunernes Landsforening (KL). Tilgængelig på: [KL - Samarbejde med civilsamfundet](#)
- Frivillighedsstrategier i Danmark. *Eksempler fra andre kommuner*. Kommunernes Landsforening. Tilgængelig på: [Kommunernes Landsforening - Frivillighed](#)
- Nyborg Kommune. (n.d.). *Civilsamfundsstrategi "Sammen kan vi mere"* herunder Idekatalog til aktiviteter og indsatser. Tilgængelig på: [Nyborg Kommune - Civilsamfundsstrategi](#)
- Nyborg Volunteers. *Lokal frivilligplatform, der engagerer borgere som kultur- og eventfrivillige i Nyborg Kommune*. Tilgængelig på: [Nyborg Volunteers](#)
- Socialstyrelsen. (n.d.). Civilsamfundets rolle i velfærdsudviklingen. Tilgængelig på: [Socialstyrelsen - Civilsamfundet](#)

Borgerinddragelse og samskabelse

Inviter ind til det gode samarbejde på tværs

Vores samfund, velfærd og demokrati er i dagens Danmark under pres fra mange sider. Det mærkes særligt ude i kommunerne og i de afdelinger, der arbejder for at skabe gode liv og bæredygtige løsninger. Dialog, borgerinddragelse og samarbejde med civile aktører, organisationer, foreninger og frivillige er et af svarene. Men der er ingen nemme genveje. Ved målrettet at fremme samarbejdet mellem civilsamfund og kommune, kan vi skabe stærkere relationer og udvikle vores kommune på en måde, der afspejler det lokale behov og som bygger på udviklingen af fælles værdier.

I Nyborg Kommune ser vi en stor mulighed for at styrke tilliden mellem kommune og civilsamfund gennem øget gennemsigtighed og ansvarlighed. De samfundsmæssige udfordringer, vi står overfor, giver anledning til at forny og styrke vores demokratiske fundament. Derfor har vi større fokus end nogensinde på at invitere civilsamfundet aktivt med i udviklingen af kommunens aktiviteter, indsatser og tilbud.

Vi arbejder målrettet med at inddrage borgere og organisationer i løsningen af vigtige udfordringer inden for områder som **klima, forbrug, kultur, sundhed, trivsel, velfærd og infrastruktur**. Med en inkluderende og bæredygtig tilgang til beslutningsprocesser sikrer vi, at civilsamfundets stemmer bliver hørt, og at flere tager aktivt del og ejerskab i de løsninger, der udvikles.

Borgerinddragelse og samskabelse er begge tilgange til demokratisk deltagelse, men adskiller sig i graden af medbestemmelse:

- **Borgerinddragelse** indebærer, at borgere høres og kan komme med input til beslutningsprocesser, men at myndighederne eller institutionerne stadig har den endelige beslutningskompetence.
- **Samskabelse** går et skridt videre og indebærer et ligeværdigt samarbejde mellem borgere, myndigheder og andre aktører, hvor alle parter bidrager aktivt til at definere problemer og udvikle løsninger i fællesskab. Samskabelse fremmer dermed en mere deltagende og dynamisk form for demokrati.

I de følgende afsnit udfoldes henholdsvis borgerinddragelse og samskabelse som metodisk tilgang og kommunalt mindset.

Borgerinddragelse i Nyborg Kommune

Borgerinddragelse er en proces, hvor borgere får mulighed for at påvirke beslutninger, der vedrører deres liv og samfund. Det kan i Nyborg Kommune ske på mange niveauer – fra høringer og spørgeskemaundersøgelser til mere direkte dialog og samarbejde med myndigheder og politikere.

Vi skaber Nyborg Platform til borgerinddragelse:

I Nyborg kommune står platformen ”vi skaber Nyborg” til rådighed, som et led i arbejdet med at involvere borgere og skabe en øget transparens i projekter. Derfor kan du som medarbejder eller leder i kommunen, når du ønsker at inddrage fx borgere, virksomheder eller andre interessenter undervejs i processen, bruge platformen www.viskaber.nyborg.dk. Platformen giver mulighed for borgerinddragelse både før, under og efter et projekt. Alt omkring borgermøder, borgerforslag og høringer samles på platformen, ligesom platformen med fordel kan bruges, hvis du vil invitere til eller informere om projekter og inddrage borgere.

Det er kommunikationsmedarbejder i Byrådssekretariatet, der i tæt samarbejde med fagafdelingen, lægger indhold og informationer på viskaber.nyborg.dk, medmindre andet er aftalt. Fagafdelingen er ansvarlig for at producere indholdet til platformen og løbende følge projektet og svare på eventuelle konkrete spørgsmål i debatten.

Kontakt gerne Byrådssekretariat, hvis du skal oprettes i systemet og eller ønsker at høre mere om de mange muligheder, platformen åbner op for.

Formålet med borgerinddragelse er først og fremmest at styrke demokratiet, øge legitimiteten af beslutninger og skabe bedre løsninger gennem inddragelse af forskellige perspektiver og erfaringer. Når borgere engageres aktivt, kan det føre til større ejerskab over politiske beslutninger og en stærkere følelse af fællesskab og ansvar i samfundet.

I arbejdet med inddragelse er det vigtigt at forstå, at **formålet** spiller en central rolle i valg af metode og tilgang.

Ønsker vi fx at styrke civilsamfundets medbestemmelse, samt ansvarliggøre dem og give dem større handlekompetence, skal vi også være villige til at **afgive noget af beslutningsmagt**. Hvis formålet derimod er at informere borgerne om beslutninger, skal vi undgå at give indtryk af, at de har medbestemmelse. Derfor er det første skridt i en borgerinddragelsesproces at definere formålet klart. Er vi fx ude på afdække behov og ønsker, eller er vi ude efter en dialog, der kan lede til konkret samarbejde og beslutningstagning?

LÆS MERE OM BORGERINDDRAGELSE HER:

- Aalborg Universitet. (n.d.). *Metodekatalog for borgerinddragelse*. Tilgængelig på: https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/369729535/3740839_Metodekatalog_AAU.pdf
- Center for Borgerdialog. (n.d.). *Borgerinddragelse og samskabelse*. Tilgængelig på: <https://centerforborgerdialog.dk/borger-inddragelse-samskabelse/>
- Helsingør Kommune. (n.d.). *Metode- og idekatalog for politik for borgerinddragelse i Helsingør Kommune*. Tilgængelig på: <https://helsingor.dk/Media/638373796553451161/metode-og-idekatalog-for-politik-for-borgerinddragelse-i-helsingor-kommune.pdf>
- Komponent. (n.d.). *Borgersamarbejde og inddragelse*. Tilgængelig på: <https://www.komponent.dk/borgersamarbejde/inddragelse>
- Nyborg Kommune. (n.d.). *Viskaber – Samarbejde og innovation i Nyborg*. Tilgængelig på: <https://viskaber.nyborg.dk/da-DK/>
- Rambøll Xact. (n.d.). *Brugerinddragelse: Få dine brugeres idéer og perspektiver*. Tilgængelig på: <https://rambollxact.dk/blog/brugerinddragelse-faa-dine-brugeres-ideer-og-perspektiver>
- VPT.dk. (n.d.). *Forsker i borgerinddragelse – Vi skal vide, hvad vi vil med borgerne*. Tilgængelig på: <https://vpt.dk/kerneopgaven/forsker-i-borgerinddragelse-vi-skal-vide-hvad-vi-vil-med-borgerne>

Nyt Mindset

I Nyborg Kommune ønsker vi at implementere et helt nyt mindset, som bygger på en forståelse af at kommune og civilsamfund er hinanden vigtigste forudsætninger og samarbejdspartnere.

Kommunen understøtter civilsamfundet og civilsamfundet understøtter kommunen.

Sammen udvikle vi vores lokalsamfund.

Samskabelse i Nyborg Kommune

Samskabelse er en tilgang, hvor kommunale medarbejdere og ledere ikke blot involverer civilsamfundet i opgaveløsningen, men også samarbejder på tværs af sektorer og fagligheder om at udvikle løsninger på konkrete udfordringer. Løsninger, der både imødekommer borgernes behov og adresserer samfundsmæssige udfordringer. Det handler om at skabe en dynamisk proces, som giver værdi for alle parter gennem aktiv deltagelse og partnerskab.

For at sikre en effektiv implementering af samskabelse i Nyborg Kommune er det nødvendigt at anvende metoder, der fremmer samarbejde, vidensdeling og involvering af alle aktører. I denne guide præsenteres nogle af de mest anvendte metoder, inspireret af blandt andet Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) og Ingerfair, der arbejder med at styrke samarbejdet mellem kommune og civilsamfund.

Tænk de civile aktører ind som medskabere

Samskabelse som indebærer, at civile aktører ikke blot inddrages, men aktivt medskaber løsninger og beslutninger, kræver en høj grad af medbestemmelse og ansvar. For at aktivere og engagere civile aktører er det afgørende, at de får en reel stemme i beslutningsprocesserne. For medarbejdere og ledelse betyder det at man skal give plads til civilsamfundets input og være villige til at dele beslutningskompetencen.

Når borgere, foreninger og frivillige oplever reel inddragelse, styrkes deres ejerskab og engagement i de initiativer, de er en del af. Det kan føre til mere målrettede indsatser og løsninger, der bedre afspejler samfundets behov.

Samskabelse som mindset

Samskabelse bygger på principper om ligeværdighed, fælles ansvar og deling af ressourcer. I en kommunal kontekst indebærer samskabelse, at medarbejdere, ledere, frivillige organisationer og borgere sammen bidrager til at løse sociale, økonomiske og kulturelle udfordringer. Det kræver **et samskabende mindset** – en bevidsthed om at inddrage relevante aktører **tidligt i processen**. Mens denne tilgang har været udbredt i dele af organisationsverdenen i årtier, er den relativt ny i mange kommuner. At tænke samarbejde ind fra starten, i stedet for først at inddrage borgere og civilsamfundsaktører, når planerne allerede er lagt, repræsenterer et paradigmeskifte, der kan – og allerede er i gang med at, skabe markante forandringer.

Det samskabende mindset indebærer også en erkendelse af, at ingen – hverken ledere eller medarbejdere – kan eller skal vide alt. De bedste løsninger opstår, når vi erkender vores begrænsninger og aktivt inviterer andre med viden og indsigt til at bidrage.

Hvorfor samskabelse?

Der er et stigende fokus på samskabelse i kommunerne, da det skaber mere

helhedsorienterede og bæredygtige løsninger. Gennem samarbejde med civilsamfundet kan kommunen udvikle mere målrettede og relevante initiativer. Samskabelse styrker samtidig borgernes engagement og ansvar for deres lokalsamfund, hvilket understøtter målet om et mere fællesskabsorienteret samfund.

Desuden giver samskabelse mulighed for at udnytte de mange ressourcer og kompetencer i civilsamfundet. Det kan føre til øget innovation, bedre ressourceudnyttelse og en stærkere social, økonomisk og strukturel sammenhængskraft.

Samskabelse i praksis

For at lykkes med samskabelse er der flere grundlæggende elementer, der skal være på plads:

- **Ligeværdigt samarbejde:** Alle aktører – borgere, frivillige organisationer og kommunale medarbejdere – skal betragtes som ligeværdige parter, hvor deres viden og erfaringer anerkendes og respekteres
- **Deling af ansvar:** Samskabelse indebærer, at alle involverede parter tager ansvar for både processen og resultatet og bidrager aktivt
- **Åben dialog og kommunikation:** En åben og ærlig kommunikation er essentiel, så alle aktører får mulighed for at dele deres perspektiver og behov
- **Fælles mål:** Samskabelse fungerer bedst, når der er en tydelig forståelse af de fælles mål, og hvordan de forskellige bidrag fører til det ønskede resultat.

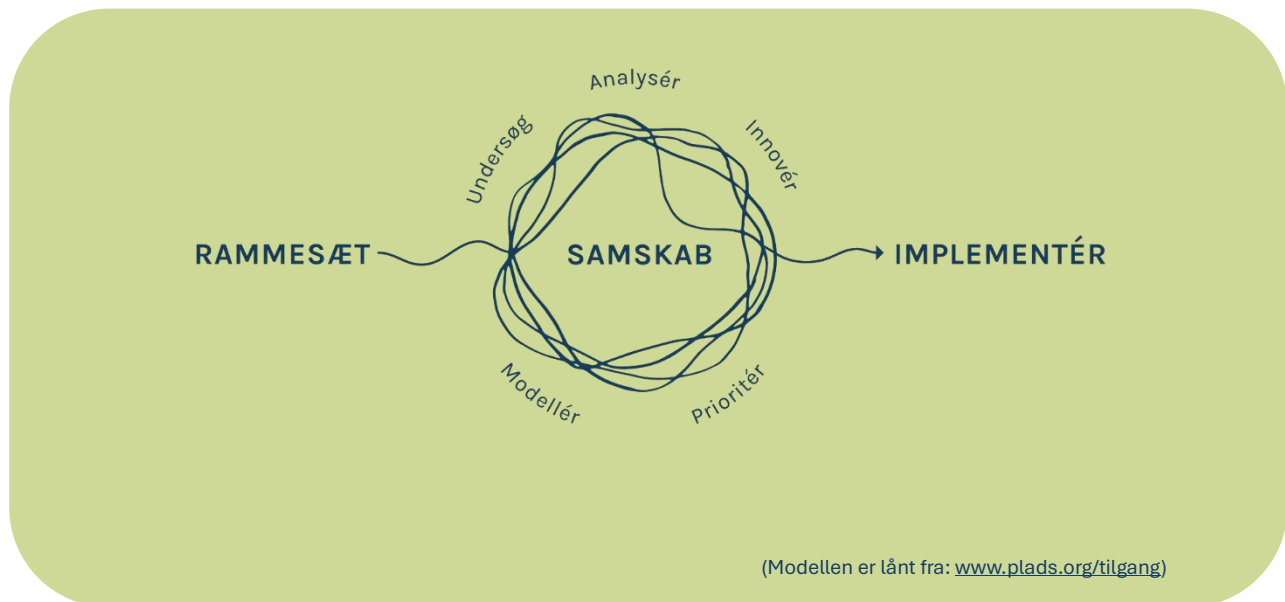
Udfordringer og potentialer

I en kommunal sammenhæng kan samskabelse udfordres af magtdynamikker og hierarkier, som kan påvirke samarbejdet. Det kræver en aktiv indsats for at skabe ligeværdighed og nedbryde barrierer. Derudover kan forskellige arbejdsmetoder og kulturer mellem kommunale medarbejdere og civile aktører give anledning til udfordringer, men disse forskelle rummer også et stort potentiale for innovation, når de håndteres med åbenhed og respekt.

Samskabelse giver mulighed for at udvikle nytænkende løsninger ved at samle kompetencer og perspektiver fra både medarbejdere, ledere, borgere og frivillige aktører. Det styrker relationerne mellem kommunen og borgerne og skaber større engagement og ejerskab over de fælles løsninger.

Som medarbejder eller leder i Nyborg Kommune har du en central rolle i at understøtte og facilitere denne proces, så kommunen kan udvikle bæredygtige løsninger, der skaber reel værdi for borgerne.

Tilgange og valg af metoder

Der findes et væld af metoder til borgerinddragelse og samskabelse, som spænder fra simple informationsmøder til mere samarbejdende processer. Metoderne kan med fordel opdeles i tre grupper:

1. **Behovsidentificering:** Interviews, observationer og spørgeskemaer kan bruges til at afdække behov
2. **Dialogbaserede metoder:** Workshops, fokusgrupper og metoder som Photovoice, hvor borgerne får mulighed for at udtrykke sig gennem billeder, er eksempler på metoder, der fremmer dialog
3. **Kombinerede metoder:** En metode, der kombinerer flere tilgange i et struktureret forløb, hvor behovsidentifikation og dialog anvendes på forskellige tidspunkter i processen.

Valget af metode bør afhænge af, hvilken grad af indflydelse man ønsker at give borgerne i beslutningsprocessen. Fra simpel information og konsultation til aktiv medbestemmelse og samarbejde – det er som nævnt vigtigt at matche metoden med formålet.

I Nyborg kommune arbejder vi med inddragelse på alle niveauer og på mange forskellige måder. Nogle afdelinger arbejder med store samskabelsesprojekter med involvering af mange civile aktører, mens andre afdelinger finder det mest oplagt at gøre brug af metoder hvor borgerne bliver hørt, men ikke direkte involveret.

Du kan i dit arbejde evt. lade dig inspirere af følgende metodiske tilgange:

Medskabelse (Co-design)

Medskabelse involverer borgere, frivillige og kommunale medarbejdere i udviklingen af løsninger gennem samarbejde i workshops og møder. Det sikrer, at løsningerne er relevante og styrker ejerskab. Fordelene er innovative løsninger og øget engagement, men det kan være tidskrævende og kræver ressourcer til koordinering.

Metoder:

1. **Workshops** – Samle relevante aktører for at udvikle og forfine idéer i fællesskab
2. **Idégenereringsmøder** – Brainstorming med borgere og medarbejdere
3. **Prototyping** – Udvikling og test af løsninger i praksis
4. **Partnerskaber** – Samarbejde med frivillige og organisationer for fælles indsats.

Assets-baseret tilgang

Denne tilgang fokuserer på at identificere og drage fordel af eksisterende ressourcer i lokalsamfundet frem for at se på mangler. Det styrker fællesskaber og fører til bæredygtige løsninger. Dog kan det være udfordrende at kortlægge ressourcer og sikre, at behov ikke overses.

Metoder:

1. **Ressourcekortlægning** – Identificere fællesskabets styrker og kompetencer
2. **Netværksopbygning** – Skabe forbindelser mellem borgere og aktører
3. **Kapacitetsopbygning** – Uddannelse og udvikling af lokale ressourcer
4. **Frivilligindsats** – Mobilisere og understøtte lokalt engagement.

Dialogbaserede metoder

Disse metoder fremmer åben kommunikation og samarbejde gennem løbende samtaler. De styrker forståelse og tillid, men kræver struktur og ressourcer for at være effektive.

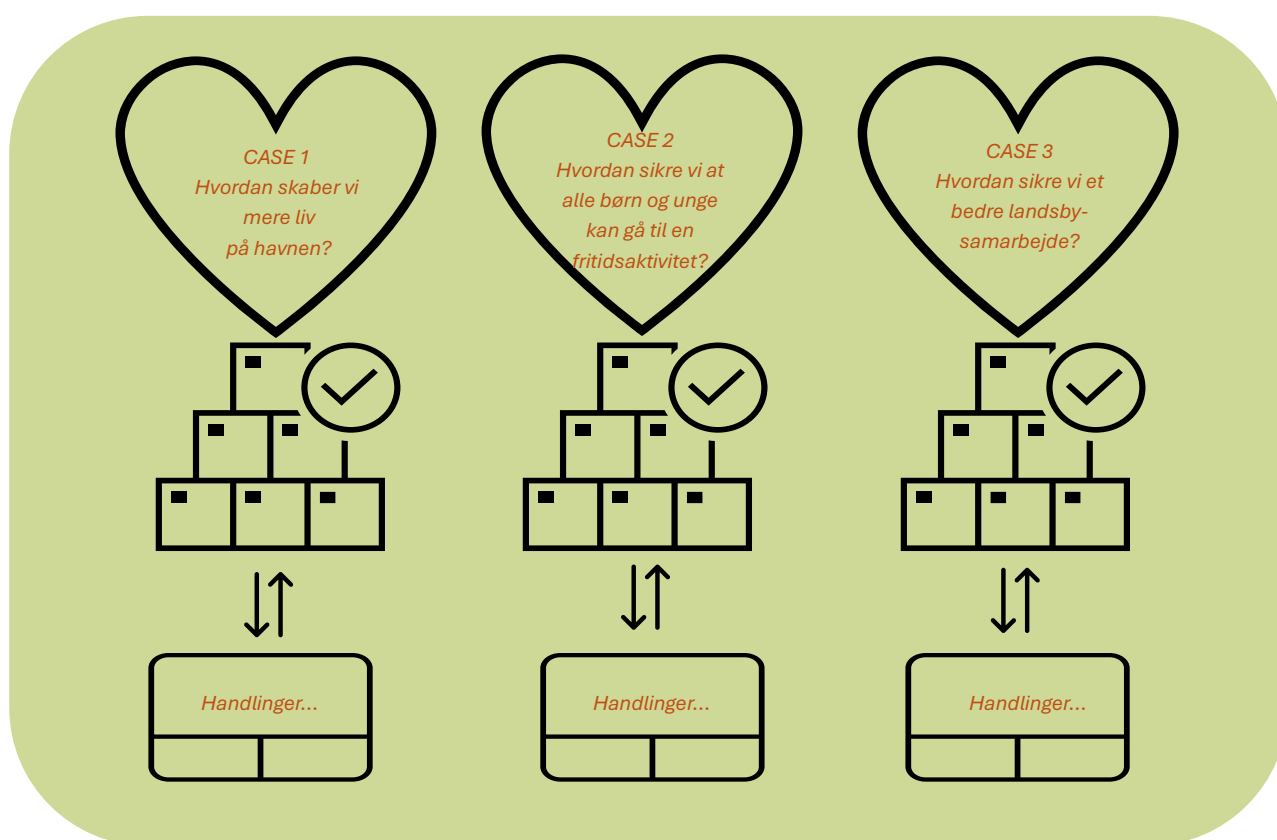
Metoder:

1. **Borgermøder** – Åbne samtaler om lokale udfordringer
2. **Fokusgrupper** – Mindre grupper til dybdegående dialog
3. **Faciliterede samtaler** – Styrede dialoger med klare mål
4. **Digitale dialogplatforme** – Online fora for løbende interaktion.

Hjertesager- og aktionsgrupper

I Nyborg Kommune vil vi gerne arbejde med konceptet **hjertesager** gennem etableringen af relevante aktionsgrupper. Mange afdelinger gør det allerede – bevidst eller ubevidst.

Et af de mest effektive redskaber i samarbejdet er at arbejde med såkaldte "hjertesager". En "hjertesag" er et område, hvor både kommune og civilsamfund har en fælles interesse og passion. Det kan være en specifik samfundsudfordring, som borgerne og de frivillige organisationer brænder for, eller et område, der er af særlig betydning for lokalsamfundet, såsom integration, sundhed, børn og unge, ældrepleje eller bæredygtighed. På disse områder kan man oprette aktionsgrupper, som samler aktører fra både kommune og civilsamfund for at arbejde målrettet mod løsninger. Nedenstående figur viser tre konkrete eksempler:

Samarbejdet mellem kommune og civilsamfund om hjertesager og etableringen af relevante aktionsgrupper er **en spændende og innovativ metode** til gennem mobiliseringen af et lokalt engagement at adressere og løse lokale samfundsudfordringer. Hjertesager har altså potentiale til at engagerer både kommunale og civile aktører omkring en fælles sag. Aktionsgrupper sikrer, at ideer bliver omsat til konkrete løsninger og handling. Som kommunal leder eller medarbejder kan du spille en central rolle i at understøtte og facilitere dette samarbejde, så både kommunen og civilsamfundet kan arbejde sammen om at skabe positive forandringer i Nyborg Kommune.

Case 1

Hjertesag: Hvordan skaber vi mere liv på havnen?

Aktionsgruppen: Introduceres for udfordringen og inviteres til at finde kreative løsninger.

Inviterede kunne her være maritime foreninger, beboerforeninger, erhvervsliv, borgere, unge der bruger havnen fx ungeråd el. ungdomsskolen m.fl.

Mulig handling: Fx kommunal etablering af konkrete havnemiljøer og forskønnelse med afsæt i aktionsgruppens input. Foreningsdrevne initiativer fx havnekoncerter og/eller borgerdrevne/ungedrevne aktiviteter på havnen, mm.

Case 2

Hjertesag: Hvordan sikre vi at alle børn og unge kan gå til en fritidsaktivitet?

Aktionsgruppen: Introduceres for udfordringen og inviteres til at finde kreative løsninger.

Inviterede kunne her være relevante fritidsklubber og Ungdomshuse, Idrætsforeninger og øvrig foreningsliv, kulturinstitutioner, organisationer fx Broen Nyborg, Red Barnet ungdom, Sind Ungdom, Ungdommens Røde Kors mf., forældrenetværk/skolebestyrelser.

Mulig handling: Etablering og koordinering af økonomiske støtteordninger eller tilskud, der hjælper familier med lavere indkomst til at betale for aktiviteter, samt målrettet information til både forældre og børn om de forskellige fritidstilbud i kommunen. Forældreinitiativ til organisering af fælles transportmuligheder til og fra fritidsaktiviteter, så geografiske barrierer ikke bliver et problem. Foreningsdrevet oprettelse af et mentorsystem, hvor frivillige hjælper børn og unge med at komme i gang med aktiviteter, de ellers ikke ville have adgang til.

Case 3

Hjertesag: Hvordan sikre vi et bedre landsby-samarbejde?

Aktionsgruppen: Introduceres for udfordringen og inviteres til at finde kreative løsninger.

Inviterede kunne her være de lokale landsbyråd herunder fx Tårup og Frørup Landsbyråd, borgerforeningerne, aktivgrupper, forsamlingshuse og øvrige lokale frivillige foreninger, der kan være initiativskabere.

Mulig handling: En kommunalt drevet udvikling af en digital platform eller fysisk oversigt over de tilbud, der findes i hver landsby. En frivilligdrevet oprettelse og afvikling af en landsbypris for bedste samarbejde og bæredygtige initiativer, som kan motivere andre landsbyer til at forbedre deres samarbejde. Forenings- og frivilligdrevet oprettelse af fælles arrangementer som festivaler, markeder eller kulturarrangementer, hvor alle landsbyer inviteres til at deltage og samarbejde.

Hvorfor er det vigtigt at tale sammen om vores hjertesager?

Jo, det er det, fordi, at 'hjertesager' skaber en naturlig platform for samarbejde, da en hjertesag ofte kan engagerer både de civile og de offentlige aktører på et følelsesmæssigt og handlingsorienteret plan. Når en sag er noget, man virkelig *brænder* for, skaber det et stærkt fællesskab og en høj grad af motivation for at finde løsninger. Dette kan være med til at skabe et mere dynamisk og effektivt samarbejde, hvor alle parter investerer ressourcer og viden i at nå de fælles mål.

I dette kapitel kigger vi nærmere på, hvordan du kan arbejde med hjertesager og aktionsgrupper i samarbejdet med civilsamfundet, og hvordan du som kommunal medarbejder kan understøtte disse initiativer.

Hvordan finder du hjertesager?

- **Hvad optager dig særligt i dit arbejde? Hvad vil du gerne ændre eller lykkes med? Hvad ville gøre en væsentlig forskel for borgerne og vores lokalsamfund?** Det er altid et godt sted at starte med at se på de forhold, der udfordre i ens eget arbejde.
- **Lyt til civilsamfundet:** De frivillige organisationer er ofte de første til at opdage lokale udfordringer og behov. Mød op til deres arrangementer eller afhold uformelle samtaler for at høre, hvilke emner de føler sig særligt engagerede i. Måske har I fælles hjertesager.
- **Identificér lokale udfordringer:** Samarbejd med dine kolleger i kommunen for at finde områder, der kræver særlig opmærksomhed. Dette kan være på baggrund af borgernes feedback, politiske mål eller konkrete samfundsudfordringer.
- **Skab en fælles forståelse:** Når du har identificeret en potentiel hjertesag, er det vigtigt at skabe en fælles forståelse af, hvorfor denne sag er vigtig for både kommunen og civilsamfundet. Dette kan gøres gennem workshops, møder og dialog, hvor alle aktører kan dele deres perspektiver og engagement.

Hjertesager fungerer som et bindeled mellem den kommunale og den frivillige sektor. Når kommune og civilsamfund arbejder sammen om en hjertesag, skaber de *et fælles mål*, der engagerer alle parter og giver mulighed for et stærkt samarbejde, der er baseret på gensidig respekt og forståelse.

Aktionsgrupper – Fra idé til handling

Et godt eksempel på hjertesager er samfundskriser, der på kort tid forener og driver mennesker til handling for en større sag. Når en hjertesag er identificeret, kan arbejdet med fordel forankres i en aktionsgruppe, som sikrer, at arbejdet med at løse udfordringerne bliver konkret og målrettet – og koordineres, så alle aktører ved, hvem der gør hvad.

En aktionsgruppe er en tværsektoriel gruppe, der samler aktører fra både kommune og civilsamfund for at samarbejde om at udvikle og implementere løsninger. Aktionsgruppen har til formål at skabe 'handling' – deraf ordet 'action'. Målet er i et samskabelsesøjemed at udvikle og gennemføre løsninger på en specifik udfordring (hjertesag).

Men som nævnt også at koordinere ansvar samt definere en helt konkret opgave og arbejdsfordeling, som alle aktører er bekendt med. Gruppen består typisk af repræsentanter fra kommunen, frivillige organisationer, private aktører og borgerne selv. Kort sagt ALLE der kan og vil bidrage med konkrete handlinger!

Hvis du som medarbejder eller leder i Nyborg kommune mangler overblik over hvem du potentielt kan invitere med ind i din aktionsgruppe kan du finde relevante frivillige foreninger og fællesskaber ved at orientere dig her:

- På Frivilligcenter Nyborgs hjemmeside, hvor deres medlemsforeninger fremgår
- I Den Sociale Vejviser, der samler frivillige og kommunale tilbud
- På Fritidsportalen, hvor mange af Nyborg Kommunes folkeoplysende foreninger fremgår.

Aktionsgrupper er effektive fordi de giver mulighed for at arbejde målrettet og praktisk med konkrete problemer, samtidig med at de drager nytte af de forskellige aktørers viden og ressourcer. Det gør det lettere at finde løsninger, der er bæredygtige og tilpasset de lokale behov. Desuden skaber aktionsgrupper rum for innovation, hvor nye idéer kan blive afprøvet i praksis. Når en aktionsgruppe er etableret, er det vigtigt at fastholde momentum og sikre, at gruppen har de nødvendige ressourcer til at gennemføre arbejdet. Dette kan inkludere økonomisk støtte, praktisk hjælp og adgang til viden og netværk.

Hvordan organiserer du en aktionsgruppe?

- **Inviter aktører med, der kan skabe handling og tage ansvar/initiativ og som ønsker at bidrage.** Fokus er på koordinering af handlingsrettede initiativer og tiltag.
- **Definér et klart mål:** For at aktionsgruppen skal være effektiv, er det vigtigt, at alle parter er enige om, hvad gruppen arbejder hen imod. *Hvilken udfordring er det der skal løses?*
- **Sørg for mangfoldighed i gruppen:** En aktionsgruppe bør sammensættes af personer med forskellige kompetencer og perspektiver. Det kan inkludere repræsentanter fra civilsamfundet, kommunen, private virksomheder, foreninger og borgergrupper. Jo bredere gruppens sammensætning er, desto mere kreative og effektive vil løsningerne sandsynligvis være.
- **Skab arbejdsdeling og ansvar:** Det er vigtigt at man, i fællesskab, får definere klart, hvad hver deltager i aktionsgruppen kan bidrage med og har ansvar for. Dette kan være

i form af projektledelse, kommunikation, økonomi, aktivitet eller opfølgning. Sørg for, at alle parter har en klar opgave og en tydelig rolle.

- **Skab et kommunikationssystem:** Effektiv kommunikation er essentiel i en aktionsgruppe. Dette kan være gennem e-mails, en fælles digital platform eller regelmæssige møder. Det skal være nemt løbende at orientere hinanden om de handlinger, der sættes i gang.

Hvordan kan du som leder eller medarbejder i kommunen understøtte hjertesager og aktionsgrupper?

Din rolle som kommunal medarbejder eller leder i et samarbejde om hjertesager, med afsæt i etableringen af aktionsgrupper, er at være en støtte og en koordinator. Du skal hjælpe med at udfolde sagen og sætte rammerne for samarbejdet samt sikre, at de nødvendige ressourcer er til stede. Her er nogle konkrete måder, du kan understøtte samarbejdet på:

- **Skab rammerne for samarbejdet:** Du skal være med til at sikre, at der er en klar struktur og kommunikationslinje mellem aktionsgruppens medlemmer og en løbende opdatering.
- **Sørg for ressourcer:** Aktionsgrupper har muligvis brug for ressourcer for at kunne gennemføre deres arbejde. Det kan være i form af økonomisk støtte, fysiske lokaler, administrativ hjælp eller adgang til relevant viden.
- **Vær en brobygger:** Du kan fungere som en brobygger mellem kommunen og civilsamfundet ved at facilitere samarbejdet, skabe tillid og hjælpe med at fjerne eventuelle barrierer for samarbejdet.

Rollen som facilitator ind i et tværgående samarbejde

- At støtte, ikke styre

At være facilitator betyder, at du er en støttende aktør, der hjælper de frivillige organisationer med at finde løsninger på deres udfordringer, uden at du overtager ansvaret for deres projekter.

Når kommunen samarbejder med civile aktører og frivillige organisationer, er det vigtigt at indse, at din rolle som kommunal medarbejder eller leder ikke nødvendigvis er at styre eller "lede" samarbejdet. Din opgave er at fungere som facilitator – altså én, der skaber rammerne for samarbejdet, fremmer dialogen og understøtter de frivillige foreninger og fællesskaber, så de kan realisere deres potentiale og handle.

Facilitatoren har altid en vigtig rolle i at sikre et godt samarbejde mellem civilsamfund og kommune. Facilitatoren skaber de rette betingelser for, at civilsamfundet kan udnytte deres styrker, samtidig med at kommunen understøtter med de nødvendige ressourcer og strukturer. I et godt samarbejde er det vigtigt, at man som kommune ikke påtvinger civilsamfundet løsninger, men snarere arbejder sammen om at finde de bedste løsninger.

Hvordan gør man det?

- **Skab rammer for samarbejde:** Det kan være ved at hjælpe med at afklare roller, ansvar og forventninger i samarbejdet. Sørg for, at der er klare aftaler om, hvem der gør hvad, og hvordan samarbejdet skal forløbe.
- **Faciliter dialog:** Skab muligheder for løbende dialog mellem kommunen og civilsamfundet, hvor alle parter kan diskutere deres udfordringer og finde løsninger sammen. Du kan f.eks. arrangere workshops, møder eller netværksarrangementer.
- **Fremhæv civilsamfundets, foreningernes og frivillighedens styrker:** Som facilitator skal du anerkende og fremhæve de ressourcer og kompetencer, som de civile aktører og frivillige organisationer besidder. Det kan være deres viden om lokale behov, deres evne til at engagere borgere eller deres innovative løsninger.

Den understøttende rolle – Hvordan kommunen kan støtte civilsamfundet

Kommunen har altid en understøttende rolle i relation til civilsamfundet, som naturligvis også kan understøtte kommunen i opgaveløsningen. Som understøttende aktør skal kommunen skabe rammerne for, at foreninger og frivillige organisationer kan vokse og trives. Det handler ikke kun om at give økonomisk støtte, men også om at sikre, at frivillige organisationer har de nødvendige ressourcer, netværk og viden for at kunne udføre deres arbejde.

En vigtig del af samarbejdet mellem kommunen og civilsamfundet er at forstå den understøttende rolle, som du som kommunal medarbejder spiller. Det handler ikke kun om at give økonomisk støtte, men også om at give praktisk og administrativ hjælp, åbne op for netværk og være med til at sikre, at frivillige organisationer kan udføre deres arbejde så effektivt som muligt.

Hvordan kan kommunen understøtte civilsamfundet?

- **Økonomisk støtte:** Giv økonomisk støtte, men vær også fleksibel med, hvordan midlerne kan anvendes. Frivillige organisationer er ofte kreative i deres løsninger, så det kan være nyttigt at have fleksible finansieringsmodeller. Der findes flere kommunale puljer til formålet.

- **Praktisk støtte:** Tilbyd hjælp til at finde lokaler, udstyr eller teknologiske ressourcer, der kan være nødvendige for, at de frivillige kan udføre deres arbejde.
- **Opbyg netværk:** Hjælp frivillige organisationer med at komme i kontakt med andre aktører, både i det offentlige og private, så der kan opstå nye samarbejder og ressourceudvekslinger.
- **Skab adgang til viden:** Hjælp frivillige organisationer med at få adgang til viden og information om relevante love, regler og ansøgningsprocedurer.

Som leder eller medarbejder i Nyborg Kommune er din rolle i samarbejdet med civilsamfundet både vigtig og kompleks. Ved at anvende tilgange som “kunsten at drikke kaffe”, inviterer ind til samskabelse, facilitere dialogen og understøtte de frivillige foreninger og organisationer i deres arbejde, kan du være med til at skabe et samarbejde, der ikke kun er effektivt, men også meningsfuldt for både kommune og civilsamfund. Husk, at det handler om at bygge relationer, skabe tillid og forståelse – og skabe de rette betingelser for, at civilsamfund og kommune kan arbejde sammen mod fælles mål.

Undgå pseudoinddragelse

Uanset hvilken metode eller fokus du vælger at bruge, så sørg for, at der er mening bag. En af de største faldgruber ved inddragelse er netop **pseudoinddragelse** – hvor der inddrages bare for at kunne sige, at der er blevet inddraget og hvor de involverede føler, at deres input ikke får reel betydning. Dette kan føre til mistillid til det kommunale system og nedsat deltagelse i fremtidige initiativer. For at undgå dette er det vigtigt, at processen er systematisk og gennemsigtig, så borgere, foreninger og frivillige oplever, at deres meninger bliver taget alvorligt.

Det er også vigtigt at facilitere processen professionelt og fair, så alle deltagere føler, de får taletid, og at deres bidrag er værdsat. Gennem professionel facilitering kan vi sikre, at inddragelse ikke blot bliver en formel procedure, men en ægte mulighed for samskabelse og værdifuld medbestemmelse.

Evaluering og feedback

Det kan nogle gange være svært at få tid til evaluering i en presset hverdag. Evaluering og feedback er imidlertid essentielle metoder i det kommunale arbejde også i samskabelse, da det sikrer, at samarbejdsprocesser er effektive og fører til de ønskede resultater. Evaluering kan fx indsamles løbende gennem både kvalitative og kvantitative data, som giver et klart billede af, hvordan processen udvikler sig, og hvad der kan forbedres. Det er også en mulighed for aktørerne at give deres mening til kende og bidrage aktivt til udviklingen af samarbejdet.

Fordelen ved evaluering og feedback er, at det giver mulighed for at justere samarbejdsprocesser og løsninger i realtid, hvilket øger sandsynligheden for at opnå succesfulde resultater. Feedback fra aktørerne kan også bidrage til at skabe en kultur af kontinuerlig forbedring og engagement. Desuden viser det, at alle parter bliver hørt, og at deres input tages seriøst.

En ulempe ved evaluering og feedback er, at det kræver både tid og ressourcer at indsamle og analysere data. Desuden kan der være modstand mod evaluering, hvis aktørerne føler, at det er en kontrolmekanisme frem for et redskab til forbedring. Derfor er det vigtigt at vurdere, hvornår evaluering er relevant. Formålet bør altid kommunikeres ud således at der skabes en åben og tillidsfuld atmosfære, hvor aktørerne føler sig trygge ved at dele deres oplevelser og synspunkter.

LÆS MERE SAMSKABELSE HER:

- Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA). (n.d.). *Samlede liste over aktuel litteratur på området*. Tilgængelig på: https://frivillighed.dk/files/media/documents/guides/guide_1701_1714138341.pdf
- Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA). (n.d.). *Frontløbere for frivillighed*. Tilgængelig på: <https://frivillighed.dk/publikationer/frontloebere-for-frivillighed>
- Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA). (n.d.). *Parat til private partnerskaber*.
- Ingerfair. (2021). *Samskabelse eller samarbejde?* Tilgængelig på: https://www.ingerfair.dk/wp-content/uploads/2021/04/ingerfair_Samskabeles-eller-samarbejde_online_2021.pdf
- Plads.org. (n.d.). *Tilgang*. Tilgængelig på: <https://www.plads.org/tilgang>

Frivillighed

Gør din afdeling eller institution frivilligparat og samarbejdsklar

Frivilligparathed og samarbejdsklar

Vidste du at der er noget der hedder frivilligparathed og samarbejdsklar?

Som en del af kommunens arbejde med at forbedre livskvaliteten for vores borgere er samarbejdet med frivillige og civilsamfundet en uundværlig ressource. Vi har alle et ansvar for at sikre, at kommunen er både *frivilligparat* og *samarbejdsklar* – det vil sige, at vi er klar til at samarbejde med foreninger og organisationer og involvere frivillige på alle tænkelige områder. Dette kræver, at vi kender mulighederne, ser potentialet og aktivt engagerer os i at gøre samarbejde og involvering til en naturlig del af vores daglige arbejde. Civilsamfundet, herunder foreninger og frivillige kan hjælpe med at løse dagligdagsopgaver, nå ud til flere borgere og tilføre et ekstra lag af engagement og omtanke. Frivillige kan være en integreret del af den service, vi tilbyder borgerne. Dette er noget, vi alle kan være med til at styrke, uanset hvilket område vi arbejder med.

Hvordan kan vi alle bidrage til at øge paratheden i organisationen?

Her følger nogle relevante opmærksomhedspunkter i samarbejdet med frivillighed:

1. Skab ejerskab på alle niveauer

For at vi kan skabe en frivilligparat og samarbejdsklar kultur, er det afgørende, at både ledere og medarbejdere på alle niveauer forstår, hvordan civilsamfundet kan bidrage til vores dagligdagsopgaver. Det kræver, at vi deler viden om de muligheder, vi har for at samarbejde med civilsamfundet, i vores daglige arbejde – samtidig med at medarbejdere også føler sig engagerede.

2. Tag de første skridt – start småt

Mange af os kan føle os usikre på, hvordan vi skal komme i gang med frivillige samarbejder. Start i det små. Det kan være et enkelt projekt, en aktivitet, indsats eller en opgave, hvor frivillige kan gøre en forskel. Når vi begynder at samarbejde med frivillige og ser de positive resultater, bliver det nemmere at udvide og engagere flere frivillige i fremtiden. Det er også en god idé at opsøge eksempler på succesfuldt samarbejde i andre forvaltninger/afdelinger og lade disse erfaringer inspirere os.

I Nyborg Kommune har vi bl.a. gode erfaringer med frivillige på vores aktivcentre og plejecentre, på kulturhuset Bastionen, i Visit Nyborg, på Vestervold og i forbindelse med kulturevents- og arrangementer.

3. Del succeshistorier og eksempler

Vi har alle brug for konkrete eksempler på, hvordan samarbejdet med frivillige kan gøre en forskel. Når vi ser, hvordan frivillige bidrager positivt til borgerne, skaber det værdi for alle parter – både for de frivillige, borgerne og for os som medarbejdere. Del derfor gerne dine egne erfaringer eller de succeshistorier, du møder på tværs af forvaltningerne, med dine kollegaer. Jo flere historier vi deler, desto lettere bliver det for alle at se, hvordan vi kan bruge frivillige i vores arbejde.

4. Gør det let for andre at komme i gang

For at lette samarbejdet med frivillige er det vigtigt, at der findes konkrete redskaber og startkits til rådighed. Dette kan være skabeloner, guides eller kontaktoplysninger til frivillige organisationer. Det skal være nemt og overskueligt for alle at se, hvordan de kan involvere frivillige i deres arbejde. Når vi gør det let, bliver det mere naturligt at tage de første skridt.

5. Modstand?

Nogle medarbejdere eller ledere kan være usikre ift. engagere sig i samarbejdet med frivillige. Det kan skyldes mange ting og det er vigtigt at være nysgerrig og forstå disse årsager. Lyt til dine kollegaer og forsøg at sætte dig ind i deres virkelighed. Det er gennem en respektfuld dialog, at vi kan finde løsninger og muligheder, der giver mening for alle parter, også når vi ønsker at invitere frivillige med ind i opgaveløsningen. Her, i de interne møder og i dialog med kollegaer er kaffen et godt redskab.

Hvornår er man så som organisation, afdeling eller institution frivilligparat og samarbejdsklar?

Helt grundlæggende så er du frivilligparat og samarbejdsklar, når du som medarbejder, leder eller samlet kommune **kan se fordelene ved at inddrage, samarbejde med frivillige og civilsamfund, frem for at lade være.** Vi har alle en vigtig rolle i at gøre kommunen frivilligparat og moden til endnu mere samarbejde. Ved at forstå, hvorfor samarbejdet med fx frivillige er vigtigt for sammenhængskraften, og ved at tage små, konkrete skridt, kan vi skabe en kultur, hvor frivillighed og samarbejde på tværs af kommune og civilsamfund er en naturlig del af vores arbejde. Ledere og medarbejdere kan sammen øge frivilligparatheden og skabe en samarbejdsklar kommune og kultur, hvor samarbejdet gør en mærkbar forskel for både borgerne, de ansatte og den lokale sammenhængskraft.

Kom godt i gang med at involvere frivillige i opgaveløsningen

For at sikre et vellykket samarbejde med frivillige er det afgørende med en klar forventningsafstemning og en tydelig rammesætning.

Forberedelsen indebærer at definere og identificere de relevante frivillige aktører og sikre opbakning fra kollegaer og ledere. Interne forventningsafstemninger skaber fælles forståelse for, hvordan samarbejdet med de frivillige skal planlægges, og hvilke ressourcer der kan understøtte dem.

Forberedelse og forventningsafstemning med de frivillige er afgørende for et godt samarbejde. Det sikrer, at alle parter har en fælles forståelse af roller, ansvar og forventede bidrag. En samarbejdsaftale med de frivillige kan med fordel udarbejdes og bør indeholde klare beskrivelser af de frivilliges opgaver, tidsforbrug, støtte fra organisationen samt muligheder for kompetenceudvikling.

Ved at investere tid i at forberede og afstemme forventninger med de frivillige, skabes et stærkt fundament for et bæredygtigt og succesfuldt samarbejde.

Rekrutteringsmetoder

Som medarbejder eller leder i Nyborg Kommune har du adgang til en række effektive metoder og ressourcer til at rekruttere frivillige til samskabelsesprojekter og andre initiativer. Disse metoder spænder fra brug af lokale netværk og officielle kanaler til digitale platforme og støtte fra kommunens Frivilligcenter. Hver metode tilbyder unikke muligheder for at tiltrække og engagere frivillige med forskellige kompetencer og motivationsfaktorer. Sammen udgør disse værktøjer et solidt fundament for at skabe flere stærke og bæredygtige samarbejder med frivillige. Du kan læse mere om rekrutteringskanaler på side 35.

Modtagelse og fastholdelse

Introduktion, inddragelse og indflydelse, opkvalificering

Når man rekrutterer frivillige, er det afgørende at tænke fastholdelse og motivation ind allerede fra starten, da dette har stor betydning for projekters langsigtede levedygtighed. En grundig introduktion til projektets formål og de frivilliges rolle skaber en følelse af værdi og engagement fra begyndelsen. Derudover bør frivillige hurtigt inddrages og få indflydelse, så de oplever, at deres bidrag er vigtigt og bliver værdsat.

Det er essentielt at tage højde for forskellige motivationsfaktorer hos de frivillige, da mennesker motiveres af forskellige ting. Nogle frivillige tiltrækkes af det sociale aspekt, hvorfor det er vigtigt at med aktiviteter, der fremmer fællesskab og giver plads til uformelt

samvær. Andre motiveres af personlig og faglig udvikling, og sætter pris på at der skabes muligheder for læring, opkvalificering og udfordrende opgaver.

En god rekrutteringsstrategi bør derfor omfatte en tydelig kommunikation af, hvordan projektet imødekommer forskellige behov og ønsker. At kende de frivillige og forstå deres baggrunde gør det lettere at fordele opgaver og organisere arbejdet på en måde, der motiverer dem til at blive en del af projektet på lang sigt. Ved at prioritere modtagelse, inddragelse og vedvarende motivation sikrer man ikke blot en stærk start, men også at frivillige bliver en stabil og værdifuld del af projektet. Hvis du gerne vil vide mere om rekruttering, modtagelse og motivation af frivillige kan du finde henvisning til mere viden om dette i litteraturlisten.

Konflikthåndtering

Som medarbejder eller leder i kommunen åbner samarbejdet med frivillige foreninger og organisationer op for spændende muligheder for innovation, fællesskab og udvikling. Selvom der kan opstå udfordringer som følge af forskelle i mindset, mål og arbejdsmetoder, kan disse forskelle også være en kilde til berigende samarbejder, der skaber værdi for både kommunen og de frivillige.

Muligheder og opmærksomhedspunkter

Forskellene mellem kommunale aktører og frivillige foreninger kan være en styrke, fordi de bringer forskellige perspektiver, ressourcer og tilgange ind i samarbejdet. Her er nogle grunde til, at disse forskelle kan skabe værdi:

1. Mangfoldige idéer og løsninger: Kommunen og de frivillige foreninger har ofte forskellige erfaringer og tilgange til udfordringer. Denne mangfoldighed kan føre til innovative løsninger, der ellers ikke ville være blevet opdaget.

2. Komplementære styrker: Kommunen har ofte adgang til struktur, ressourcer og politisk legitimitet, mens frivillige foreninger kan være tættere på borgerne og mere fleksible. Når disse styrker kombineres, skabes der en synergi, der giver større effekt.

3. Fælles mål, forskellige veje: Selvom arbejdsmetoderne kan være forskellige, arbejder både kommunen og de frivillige ofte for at forbedre lokalsamfundet. At navigere i forskellene kan skabe en dybere forståelse og respekt, der styrker samarbejdet.

4. Læring og udvikling: Samarbejdet giver begge parter mulighed for at lære af hinanden – kommunen kan få indblik i borgerdrevne løsninger, mens foreningerne kan styrke deres organisatoriske kapacitet ved at lære af kommunens strukturer og processer.

5. Styrkede relationer og fællesskab: Når forskellige aktører arbejder sammen om et fælles mål, skabes der ikke kun konkrete resultater, men også stærkere relationer og fællesskaber, der gavner hele lokalsamfundet.

I sidste ende handler det om at se forskellene som en styrke og udnytte dem som en ressource, der kan skabe værdi for både kommunen, de frivillige og de borgere, der nyder godt af samarbejdet.

Afstem mål og forventninger – og skab fælles retning

Frivillige og kommunalt ansatte kommer ofte med forskellige udgangspunkter – kommunalt ansatte er bundet af lovgivning og faste procedurer, mens frivillige er drevet af værdier og passion. Denne forskel kan skabe spændinger, men den kan også bruges som en mulighed for at skabe et samarbejde, der rummer både fleksibilitet og struktur. Som leder eller medarbejder kan du tage initiativ til at afstemme mål og forventninger fra starten, så både de kommunale behov og de frivilliges engagement er tydeligt defineret. Dette hjælper ikke blot med at undgå misforståelser, men skaber også et fælles mål, hvor begge parter trækker i samme retning. Regelmæssig opfølgning og dialog giver mulighed for at justere kursen og sikre, at samarbejdet forbliver effektivt og produktivt.

Skab gensidig forståelse

Det kommunale bureaukrati kan nogle gange føles som en hæmsko for fleksibilitet, mens de frivillige foreninger arbejder med løsere strukturer. I stedet for at se dette som en barriere, kan det være en mulighed for at skabe gensidig forståelse og samarbejde. Som leder eller medarbejder i kommunen kan du være med til at åbne op for en dialog om, hvordan de frivillige kan navigere i de offentlige procedurer, samtidig med at du viser forståelse for de frivilliges behov for fleksibilitet. Ved at tilpasse processerne og gøre dem mere smidige, kan du skabe et samarbejde, der respekterer både de frivilliges dynamik og de nødvendige strukturer i den kommunale sektor.

Kommunikation og transparens som fundament for samarbejdet

Klar og åben kommunikation er grundlaget for et stærkt samarbejde. Når du arbejder sammen med frivillige, er det vigtigt, at alle parter føler sig hørt og forstået. Regelmæssige møder og tydelige kommunikationskanaler hjælper med at sikre, at samarbejdet forbliver transparent og bygger tillid. Ved at invitere de frivillige til at give feedback og udveksle idéer, skaber du en kultur, hvor alle føler sig værdsat og inddraget i beslutningsprocesserne. Dette forebygger misforståelser og frustrationer, samtidig med at det giver alle mulighed for at bidrage aktivt til samarbejdet.

Drag fordel af begge parters styrker

Magtforholdet mellem offentlige institutioner og det frivillige landskab kan opleves som ubalanceret – de offentlige institutioner har større ressourcer og autoritet, mens de frivillige kan arbejde med mere fleksible og passionerede tilgange. Men netop denne forskel kan være en mulighed for at skabe et endnu stærkere samarbejde. Som kommunal leder eller medarbejder kan du arbejde på at skabe en klar rollefordeling, hvor både de frivillige og de kommunale aktører anerkender hinandens styrker. De frivillige bringer lokal viden og engagement, mens det offentlige kan tilbyde ressourcer og struktur. Ved at forstå og respektere hinandens rolle, kan I skabe et samarbejde, hvor alle føler sig inkluderet og værdsat.

Konflikter som en mulighed for vækst og udvikling

Konflikter kan opstå i ethvert samarbejde, men de behøver ikke at være en hindring. Når udfordringer opstår, er det en mulighed for at skabe dialog og finde nye løsninger. I stedet for at undgå konflikter, kan du se dem som en chance for at forbedre samarbejdet og styrke relationerne. Mægling eller facilitering af konstruktive samtaler kan hjælpe med at finde løsninger, som alle parter kan acceptere.

Kan man så ikke fyre en frivillig? Jo. Man kan og skal naturligvis tage affære, hvis samarbejdet med en forening eller en frivillig ikke fungerer. I denne sammenhæng kan det være godt at vise den frivillige vej til en anden mulighed, ud fra devisen om at: **Alle kan være frivillig. Det er bare ikke alle frivillige der kan være frivillig alle steder.**

LÆS MERE OM FRIVILLIGHED OG KONFLIKTHÅNDTERING HER:

- Marie B. Holdt, Julia B. Hunt, Troels B. Carlander og Sylvia Jacobsen. *Sådan rekrutterer du frivillige* (2021) Ingerfair.
- *Ingerfair Publikationer om rekruttering og fastholdelse af frivillige*. <https://www.ingerfair.dk/viden-og-redskaber/boger/>
- *Center for frivilligt socialt arbejdes publikationer om frivillighed*. <https://frivillighed.dk/raadgivning/guider>
- Cathrin Filip Johansen, Sarah Borger og Laura Auken. *Samtaler der kræver mod*. 3. udg. 2022 (CFSA)
- Vibeke Bundgaard. *Ledelse på et frivilligt fundament*. Center for Frivilligt Socialt Arbejde, 2012
- Vive – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. <https://www.vive.dk/da/>

Formalia

I dette afsnit redegøres der for de vigtigste regler i lovgivningen som du skal forholde dig til, når du samarbejder med frivillige. Du kan finde mere information om emnet på CFSA hjemmeside, herunder reglerne for frivillige på dagpenge, efterløn og flexløntilskud, kontanthjælp, sygedagpenge eller pension.

Børneattester

Hvis frivillige, som du samarbejder med, er i kontakt med børn og unge under 15 år, er det lovpligtigt at indhente børneattester. Sørg derfor altid for at indhente børneattester på alle frivillige, der har kontakt med børn og unge under 15 år. Hvis I har frivillige tilknyttet direkte til en offentlig institution, er det jer, som kommune, der skal indhente børneattester på alle frivillige. Hvis I samarbejder med foreninger om aktiviteter, hvor frivillige har kontakt med børn og unge under 15, skal I sikre jer, at foreningen sørger for at indhente børneattester på de frivillige. Den frivillige skal give sit samtykke til, at der hentes en børneattest på ham eller hende.

Hvis du samarbejder med en forening, der har frivillige er det som udgangspunkt foreningen der er ansvarlige for at indhente og korrekt opbevare/registrere den frivilliges børneattester – det gælder også når foreningen samarbejder med kommunale instanser.

Det er altid en god ide, at man oplyser samarbejdspartnere, herunder frivillige foreninger, omkring deres forpligtelser. Det kan med fordel gøres i en samarbejdsaftale.

Straffeattester

Når du som kommunal medarbejder eller leder samarbejder direkte med frivillige eller med foreninger der har frivillige tilkoblet, skal du være opmærksom på, at der ikke er lovkrav om at indhente andre straffeattester end børneattester for frivillige. Nogle organisationer og aktiviteter indhenter dog altid straffeattester – det gælder eksempelvis Mødrehjælpen, Børns Voksenvenner og Røde Kors' fængselsbesøgstjeneste.

Hvis du samarbejder med foreninger eller frivillige organisationer, anbefaler vi, at I, i fællesskab, afgør, om det er relevant at indhente straffeattester. Hvis man har frivillige tilknyttet direkte til en offentlig institution, er det kommunen (altså dig), der skal indhente børneattester på alle frivillige. Indhent kun når det er relevant. Den enkelte frivillige skal give sit skriftlige samtykke til, at du indhenter en straffeattest.

Forsikringer

Det er lovpligtigt, at frivillige, der udfører opgaver for kommunen, er forsikret. I Nyborg Kommune er frivillige, der løser opgaver for kommunen, i kommunalt regi, samt frivillige i venneforeninger (tilknyttet fx plejecentrene), dækket af kommunens forsikring.

Den konkrete vurdering af, om en opgavetype er omfattet af forsikringen, ligger hos Arbejdsskadestyrelsen. Derfor er det vigtigt at sikre klare aftaler og dokumentation for samarbejdet.

Som leder eller medarbejder i Nyborg Kommune kan du nemt oprette en samarbejdsaftale, når du indgår et samarbejde med en frivillig eller en frivillig forening. Samarbejdsaftalen fungerer som dokumentation for den frivilliges tilknytning til kommunen og kan være afgørende i forbindelse med eventuelle forsikringsspørgsmål.

Ved at sikre en tydelig aftale skabes der tryghed for både de frivillige og organisationen, samtidig med at lovgivningen overholdes.

Du finder et forslag til en samarbejdsaftale på intranettet under VIDEN OG VÆRKTØJER – SKABELONER.

Tavshedspligt

Frivillige i både foreninger og offentlige institutioner er underlagt den tavshedspligt, som alle borgere er underlagt i henhold til Straffeloven § 264 d. Denne tavshedspligt betyder, at det er strafbart uberettiget at videregive oplysninger eller billeder om en anden persons private forhold. Frivillige har derfor tavshedspligt om både brugeres, andre frivilliges og ansattes private forhold herunder familieforhold, seksuelle forhold, sygdom, misbrugsproblemer, privatøkonomiske forhold, straffesager og sociale problemer. Videregivelse af disse oplysninger forudsætter vedkommendes samtykke. Frivillige må heller ikke videregive oplysninger om en persons private forhold, som de har fået ved, at en offentlig ansat har brudt sin tavshedspligt og fortalt det videre. Frivillige har ikke den samme tavshedspligt som ansatte i kommunen, heller ikke selv om de underskriver en aftale om tavshedspligt.

Hvis en kommunal institution har tilknyttet frivillige, har ledelsen ansvaret for, at alle frivillige kender reglerne om tavshedspligt og ved, hvordan de skal håndtere de oplysninger, de får som led i deres frivillige arbejde i kommunen. Det er en god ide både informerer mundtligt og skriftligt om tavshedspligt.

Oplysningspligt

Frivillige har tavshedspligt med enkelte undtagelser. Det handler om oplysninger, der kan forhindre alvorlige forbrydelser eller justitsmord – så indtræder oplysningspligten. Hvis frivillige får kendskab til den slags oplysninger, skal de gives videre til politiet. Nogle foreninger vedtager en såkaldt selvpålagt tavshedspligt, hvor frivillige eksempelvis underskriver en erklæring om tavshedspligt (særligt i de store landsorganisationer).

Hvis I som kommune indgår et samarbejde med en forening eller organisation, anbefaler vi, at I sætter jer ind i, om foreningen har vedtaget regler for tavshedspligt. Hvis foreningen ikke har vedtaget regler for tavshedspligt, kan I opfordre til, at foreningen drøfter dette. Hvis der er tale om enkeltpersoner, som er frivillige på fx en kommunal institution, kan man selv udforme aftaler om tavshedspligt. Det er vigtigt at vide, at dette kun forpligter den frivillige på lige fod med andre borgere og ikke betyder, at de derved kan pålægges den samme tavshedspligt som institutionens ansatte medarbejdere.

Underretningspligt

Frivillige har, ligesom både kommunalt ansatte og almindelige borgere, underretningspligt. Underretningspligten betyder, at alle borgere har pligt til at underrette de sociale myndigheder, ved mistanke om misrøgt af et barn eller en ung under 18 år. Det vil sige, at alle borgere – også frivillige – har pligt til at underrette kommunen i sådanne tilfælde – her viger tavshedspligten for underretningspligten.

Vi anbefaler, at I sikrer jer, at alle frivillige i offentlige institutioner kender til reglerne om underretningspligt. Sørg for, at de ved, hvordan de underretter kommunen eller Ankestyrelsen.

- Henvis til vejledning på kommunens hjemmeside om underretninger
- Henvis til Ankestyrelsens side om underretninger
- Sørg også for, at de kender til muligheden for at underrette anonymt.

At dele oplysninger med frivillige

Reglerne for tavshedspligt og underretningspligt, som du kunne læse om i de to foregående afsnit, betyder, at kommunale medarbejdere ikke frit kan dele oplysninger med frivillige. Det kan vise sig at være en udfordring i samarbejdet om en indsats for fx udsatte borgere, at I ikke frit kan dele oplysninger med frivillige. Der er dog to måder at imødekomme behovet for at dele oplysninger med frivillige:

- Frivillige og ansatte må gerne dele generelle og anonymiserede oplysninger, som ikke handler om bestemte personer
- Frivillige og ansatte må gerne dele oplysninger om en person, hvis den person, som oplysninger angår, giver sit mundtlige eller skriftlige samtykke til, at oplysningerne må videregives.

Vær opmærksom på, at frivillige ikke har referatpligt som offentligt ansatte. Vi anbefaler, at I informerer frivillige om, at der er forskel på de oplysninger ansatte har, og de oplysninger frivillige har. Drøft også, i hvor høj grad der er brug for, at frivillige og ansatte udveksler oplysninger, som er omfattet af tavshedspligten.

LÆS MERE

- CFSA. (n.d.). *Guide om regler og love for frivillige i kommuner og regioner*. Frivillighed.dk. Tilgængelig på: https://frivillighed.dk/files/media/documents/guides/guide_1671_1669802119.pdf
- Frivillighed.dk. *Fakta og tal om frivillige organisationer i Danmark*. Tilgængelig på: <https://frivillighed.dk/guides/fakta-og-tal-om-frivillige-organisationer-i-danmark>

Værd at kende til

I Nyborg Kommune er frivillighed og fællesskab ikke blot en aktivitet, men en del af vores identitet. Vi sætter en ære i et stærkt samarbejde og arbejder for at involvere borgere i meningsfulde initiativer, der understøtter fællesskabet og sammenhængskraften i hele kommunen.

Frivilligcenter Nyborg, spiller en central rolle i at skabe de rette rammer for deltagelse og fællesskab. Frivilligcenteret støtter og udvikler frivilligheden på tværs af alle typer foreningsliv, hvilket bidrager til et rigt og mangfoldigt frivilligt miljø. Yderligere styrkes frivilligheden gennem initiativer som Nyborg Volunteers, som tilbyder en platform, hvor både kultur- og eventfrivillige kan finde spændende og sjove arrangementer at deltage i. Dette er med til at skabe gode oplevelser og fremme frivilligheden på en måde, der engagerer både frivillige og borgere.

Frivilligheden er noget særligt. I Nyborg har vi et rigt og mangfoldigt foreningsliv med mange frivillige fællesskaber. Fra idrætsklubber og kulturelle foreninger til sociale netværk og kreative initiativer er der plads til alle. Vi har et særdeles aktivt civilsamfund og arbejder engageret for at være en stærk samarbejdspartner i samspillet med civilsamfundet.

Med en lang tradition for at støtte og fremme frivillige initiativer er vi stolte af vores rige, mangfoldige og aktive foreningsliv – og vi gør os umage for at skabe de bedste muligheder for frivilligt engagement. Frivilligheden i Nyborg kommune er ikke bare en aktivitet, vi gør – det er en del af, hvem vi er, og vi skaber sammen en kommune, hvor engagement og fællesskab går hånd i hånd.

Frivilligcenter Nyborg

Frivilligcenter Nyborg blev etableret i 2016. Frivilligcenteret er finansieret af Socialstyrelsen og Nyborg Kommune, men har egne vedtægter og en selvstændig bestyrelse, der sikrer den daglige drift. Frivilligcenter Nyborg støtter det mangfoldige foreningsliv og er omdrejningspunkt for en lang række aktiviteter og samarbejdsprojekter.

FRIVILLIGCENTER
NYBORG tilbyder:

- Sparring om frivillighed og frivillige
- Overblik over det frivillige landskab

- Hjælp til synliggørelse af kommunale projekter og aktiviteter, samt foreninger
- Gratis lån af lokaler på Vestervold
- Kopiering og print
- Hjælp med ansøgninger til puljer/fonde
- Foreningskurser og arrangementer
- Hjælp til rekruttering af brugere og frivillige, herunder individuel vejledning til potentielle frivillige mhp. frivilligmatch.
- Hjælp til start og udvikling af projekter
- Mulighed for at få de gode historier formidlet fx via annoncer, facebook og nyhedsbrev

Link: <https://frivilligcenter-nyborg.dk/>

Den Sociale Vejviser – din vejviser ind i fællesskabet

Den Sociale Vejviser er en guide over fællesskaber, foreninger og organisationer i Nyborg Kommune, udarbejdet af Frivilligcenter Nyborg i samarbejde med Nyborg Kommune. Den hjælper borgere med at finde relevante fællesskaber og aktiviteter, hvor de kan deltage og/eller engagere sig som frivillige.

Foreninger, organisationer og kommunale afdelinger kan bruge vejviseren til at synliggøre deres initiativer og tilbud. Det giver en unik mulighed for at nå ud til et bredere publikum og tiltrække nye medlemmer eller frivillige. Via vejviseren kan der både direkte og indirekte annonceres efter frivillige ved at synliggøre sine aktiviteter og formål.

For borgere, der ønsker at blive frivillige, fungerer vejviseren som en inspirationskilde til at finde steder, hvor de kan bidrage med deres tid og kompetencer.

Den Sociale Vejviser er tilgængelig både online og i trykt form. Den sendes digitalt til kommunens afdelinger og i trykt form til relevante afdelinger. Den trykte version kan hentes hos Frivilligcenter Nyborg på Vestervold.

Ønsker du at få en aktivitet med i vejviseren eller opdatere eksisterende oplysninger, kan du kontakte Frivilligcenter Nyborg og få hjælp til registreringen.

Link: <https://www.nyborg.dk/da/kultur-fritid-og-faellesskab/fritidsliv-og-faellesskaber/den-sociale-vejviser/>

Nyborg Volunteers

Nyborg Volunteers er en lokal platform, der engagerer frivillige i forskellige projekter og aktiviteter i kommunen. Dette initiativ fungerer som en bro mellem projekter/events og potentielle frivillige. Der er i skrivende stund allerede 720 aktive frivillige på platformen.

Nyborg Volunteers tilbyder en spændende og visuel indgang til dynamisk frivillighed, hvor både projekter og frivillige kan finde hinanden baseret på interesser, kompetencer og tidsmæssige muligheder. Platformen gør det nemt for tovholdere og arrangører at skabe kontakt og opbygge samarbejder med engagerede frivillige.

Platformen tilbyder bl.a. et vagtplanssystem og chatfunktioner, som stilles til rådighed for alle der arbejder med frivillige og skal koordinere frivilligvagter.

Link: [Nyborg Volunteers](#)

Frivilligjob.dk

Frivilligjob.dk er en værdifuld platform til rekruttering af faste frivillige til foreninger og projekter.

Det er en national platform med et lokalt søgeelement. Ved at oprette målrettede jobopslag kan organisationer præcist beskrive projektets formål, de ønskede frivilliges roller og de kompetencer, der søges. Platformen når et bredt publikum af engagerede personer, der aktivt søger meningsfulde frivilligopgaver.

Desuden tilbyder Frivilligjob.dk inspiration og vejledning i at skrive attraktive opslag, så man nemt kan tiltrække relevante kandidater.

Link: <https://frivilligjob.dk/>

Partnerskaber og samarbejdsaftaler

Når der etableres et samarbejde eller et partnerskab mellem kommune og civilsamfund, kan det i nogle situationer været hensigtsmæssigt at formalisere samarbejdet. Det kan fx gøres gennem partnerskabsaftaler eller samarbejdsaftaler.

Samarbejdsaftaler versus partnerskabsaftaler

Forskellen mellem en partnerskabsaftale og en samarbejdsaftale ligger primært i graden af forpligtelse, formål og relationens karakter. En partnerskabsaftale er mere dybdegående, langsigtet og strategisk med fælles mål og risici, mens en samarbejdsaftale ofte er mere løs, kortsigtet og projektorienteret med fokus på specifikke opgaver. Valget mellem de to afhænger af formålet og graden af forpligtelse, som parterne ønsker at indgå i.

Samarbejdsaftale

- **Mere løs og specifik:** En samarbejdsaftale er typisk mindre omfattende og fokuserer på en enkelt opgave, projekt eller aktivitet.
- **Uafhængighed:** Parterne forbliver mere uafhængige af hinanden og har ikke nødvendigvis et fælles mål, men samarbejder om noget, der gavner begge parter.
- **Kortere tidshorisont:** Samarbejdsaftaler kan være midlertidige og knyttet til specifikke projekter, opgaver eller resultater.
- **Mindre bindende:** Aftalen kan have færre juridiske og økonomiske konsekvenser sammenlignet med en partnerskabsaftale.
- **Eksempler:** Samarbejde med enkeltpersoner om frivilligopgaver, med organisationer og civilsamfundsaktører om et event, deling af ressourcer til et fælles projekt, eller samarbejde mellem organisationer om en kampagne.

Partnerskabsaftale

- **Langsigtet og strategisk:** En partnerskabsaftale er typisk mere omfattende og etablerer et dybtgående og strategisk samarbejde mellem parterne.
- **Fælles mål og risici:** Parterne forpligter sig ofte til at arbejde mod fælles mål og kan dele både ressourcer, gevinster og risici.
- **Tæt relation:** Der er ofte en høj grad af tillid og gensidig afhængighed.
- **Juridisk og økonomisk vægt:** Partnerskaber kan være mere bindende og have større økonomiske og juridiske konsekvenser, da de ofte indebærer fælles ansvar og forpligtelser.
- **Eksempler:** Offentligt-private partnerskaber (OPP), strategiske alliancer mellem virksomheder, eller langsigtede udviklingsprojekter.

Når du som medarbejder eller leder i kommunen overvejer at indgå i et partnerskab er det vigtigt at forstå, hvad der kendetegner dem, for at vurdere om det er den rigtige samarbejdsform:

Karakteristika v. partnerskaber

Fælles formål og vision

Et godt partnerskab begynder med en fælles forståelse af, hvad I vil opnå sammen. Sørg for at skabe en tydelig vision, som både kommunen og civilsamfundet kan bakke op om.

Respekt for forskellige ressourcer og kompetencer

Civilsamfundet bidrager med frivilligt engagement, lokalt kendskab og sociale netværk, mens kommunen kan tilbyde struktur, faglig viden og finansiering. Ved at anerkende hinandens styrker skaber I et stærkere samarbejde.

Lokal forankring

Sørg for, at samarbejdet tager udgangspunkt i borgernes behov og ressourcer i lokalsamfundet. Det skaber ejerskab og engagement.

Tillid og transparens

Byg partnerskabet på åbenhed og ærlig dialog. Klare aftaler og forventningsafstemning er med til at sikre et godt samarbejdsklima.

Typer af partnerskaber

Der findes mange måder at samarbejde på. Her er nogle af de typer partnerskaber, som kan være relevante for dig/jer i Nyborg Kommune:

Strategiske partnerskaber

Langsigtede samarbejder, der understøtter kommunens overordnede mål, fx inden for sundhed, miljø eller social inklusion.

Projektorienterede partnerskaber

Kortvarige samarbejder, der fokuserer på at løse en konkret opgave, fx en miljøkampagne eller et arrangement for unge.

Frivilligbaserede partnerskaber

Samarbejder med lokale foreninger og frivillige om aktiviteter, der skaber værdi for borgerne og styrker fællesskabet, fx lektiehjælp eller sociale aktiviteter.

Tværasektorielle partnerskaber

Initiativer, hvor flere aktører – fx virksomheder, skoler og civilsamfund – arbejder sammen om komplekse udfordringer som klimaindsatser eller inklusion.

Partnerskabsaftalens indhold og vigtigste punkter

For at få succes med samarbejdet er det vigtigt at have en klar partnerskabsaftale. Her er nogle punkter, du og øvrige involverede bør være opmærksomme på:

- **Formål og succeskriterier**

Hvad vil I opnå, og hvordan måler I succes? Sørg for, at dette fremgår tydeligt af aftalen.

- **Klar rollefordeling**

Hvem gør hvad? Det er vigtigt at definere hver parts opgaver og ansvar for at undgå misforståelser.

- **Ressourcer og finansiering**

Beskriv, hvordan ressourcer som økonomi, lokaler og materialer fordeles.

- **Kommunikationskanaler**

Aftal, hvordan I deler information og følger op på samarbejdet. Regelmæssig dialog er vigtig for et godt forløb.

- **Evaluering og udvikling**

Indsæt løbende evaluering i jeres aftale. Det giver mulighed for at justere samarbejdet og sikre, at I når jeres mål.

Find eksempler og skabelon på samarbejdsaftaler og partnerskabsaftaler på Nyborg kommunes intranet, under VIDEN OG VÆRKTØJER – GUIDE: DET GODE SAMARBEJDE MED CIVILSAMFUND OG FRIVILLIGE – **SKABELONER TIL BRUG OG INSPIRATION.**

LÆS MERE HER:

- Lene Hjorth, Laura Auken og Malthe Lindholm Sørensen. *Parat til private partnerskaber*. Center for Frivilligt Socialt Arbejde (2021).
- Ingerfair. (n.d.). *Samskabelse eller samarbejde*.

Inspiration til projekter og indsatser

Hvad kan vi samarbejde om?

Svaret er enkelt: **ALT**, så længe samarbejdet giver mening og værdi for alle involverede. Det handler om at skabe løsninger, der er relevante for de udfordringer, vi står overfor i kommunen, samtidig med at vi engagerer civilsamfundet og frivillige til at bidrage med deres ressourcer, viden og passion.

Nedenfor er nogle konkrete eksempler på, hvordan vi kan samarbejde med civilsamfund og frivillige. Eksemplerne spiller sammen med Idekataloget i Civilsamfundsstrategien.

Ungefællesskaber og dannelse

For at sikre, at flere unge tager ansvar for deres egne behov og bidrager til fællesskabet, kan vi arbejde med følgende initiativer:

- **Etablering af et Ungebyråd:** Skab et forum, hvor unge kan diskutere deres behov og påvirke beslutninger i kommunen.
- **Peer-to-peer-tilbud:** Unge kan hjælpe andre unge med at navigere i deres liv og trivsel, fx i relation til skole, mental sundhed og fritidsaktiviteter.
- **Fleksible aktiviteter for unge:** Foreninger, frivillige og kommunen kan udvikle nye tilbud, der giver alle unge adgang til fællesskaber, der giver mening for dem.
- **Skoleskemaer med fokus på frivillighed og medborgerskab:** Inkluder emner som demokratisk dannelse og foreningsdannelse på skolerne for at styrke unges aktive deltagelse i samfundet.

Eksempel: Et samarbejde med frivillige foreninger og civilsamfundet kan skabe en række sociale aktiviteter, der styrker de unges følelse af tilhørsforhold og ansvar.

Udfordrede børn og familier

Samarbejdet med civilsamfundet kan gøre en stor forskel for børn og familier, der står overfor udfordringer:

- **Tidlig indsats:** Frivillige aktører som Mødestedet og Børns Voksenvenner kan støtte børn og unge gennem mentorordninger, lektiecaféer og sorggrupper.

- **Oplysningsbesøg i foreninger:** Besøg af frivillige organisationer som Røde Kors og Sind Ungdom på forældremøder for at skabe opmærksomhed om støttemuligheder.
- **Samarbejde om sundhed og trivsel:** Etablering af trivselsgrupper og lektiecaféer i samarbejde med lokale frivillige organisationer.

Eksempel: Samarbejde med Røde Kors om at tilbyde aktiviteter, der fremmer social inklusion og psykisk trivsel for børn og familier i udsatte områder.

Mental sundhed og trivsel

Frivillige og civilsamfundet kan spille en stor rolle i at fremme mental sundhed og trivsel i kommunen:

- **Peer-to-peer-programmer:** Mentorere med erfaring inden for mental sundhed kan hjælpe sårbare personer med at opbygge netværk og mestringsstrategier.
- **Samlet indsats om mental sundhed:** Uddannelse af frivillige som ABC-ambassadører, der hjælper med at skabe opmærksomhed om mental sundhed i lokalsamfundet.
- **Samtalecaféer og selvhjælpsgrupper:** Skabe rum, hvor borgere kan tale om deres udfordringer, fx i form af samtalecaféer for personer med skjulte handicap.

Eksempel: Et samarbejde med foreninger som "Idræt for sindet", der tilbyder fysisk aktivitet for personer med psykisk sårbarhed, kan integrere fysisk og mental sundhed i én indsats.

Aktive seniorer og sårbare ældre

Alle borgere, uanset alder, har noget værdifuldt at bidrage med i fællesskabet:

- **Frivilligaktiviteter på plejecentre:** Ældre borgere kan bidrage som frivillige, fx ved at hjælpe med aktiviteter på plejecentre eller i børnehaver.
- **Frivilligledelse og seniorgrupper:** Erfarne seniorer kan tage ledelsesansvar i frivillige organisationer og opbygge et stærkt fællesskab for andre seniorer.
- **Aktiviteter for ældre:** Etablering af netværk og aktiviteter, der fremmer socialt samvær og fysisk aktivitet blandt ældre borgere, fx gåture eller kunst- og kulturaktiviteter.

Eksempel: Et samarbejde med frivillige seniorer, der hjælper med at facilitere aktiviteter på lokale plejecentre, kan skabe stærkere relationer mellem generationer.

Integration og social inklusion

Civilsamfundet kan hjælpe med at integrere og inkludere borgere fra minoritetsgrupper:

- **Netværksarrangementer for minoritetsgrupper:** Skabe mødesteder, hvor borgere fra forskellige kulturelle baggrunde kan mødes og udveksle erfaringer.
- **Mentorordninger for nytilkomne:** Frivillige kan tilbyde mentorskab til nytilkomne borgere, der hjælper med at navigere i samfundet og integrere sig.
- **Inkluderende aktiviteter:** Arrangere fælles aktiviteter, fx fællesspisning eller kulturelle arrangementer, hvor borgere på tværs af etnicitet og baggrund kan deltage.

Eksempel: Et samarbejde med Røde Kors og lokale ildsjæle kan skabe netværksmuligheder for flygtninge og immigranter og hjælpe dem med at integrere sig i lokalsamfundet.

Grøn Kommune

Civilsamfundet spiller en central rolle i at fremme den grønne omstilling:

- **Grønne projekter og borgerinitiativer:** Borgerne og frivillige kan være med til at skabe grønne projekter som byhaver, folkefrugtparker og solcelleprojekter.
- **Aktiviteter i forbindelse med grønne temaer:** Arrangere events som "Danmark Spiser Sammen" eller klimafestivaler, hvor både kommunen og frivillige aktører sætter fokus på bæredygtighed.
- **Fælles grønne løsninger:** Samarbejde om initiativer som genbrug, affaldshåndtering og energieffektive projekter.

Eksempel: Et samarbejde med lokale foreninger og frivillige om at etablere en folkefrugtpark, der både giver bæredygtige fødevarer og styrker fællesskabet i lokalområdet.

LÆS MERE HER:

Du kan se flere eksempler i idekataloget i Nyborg kommunes civilsamfundsstrategi som du finder her:

- Nyborg Kommune. (n.d.). *Civilsamfundsstrategi "Sammen kan vi mere"*. Tilgængelig på: <https://www.nyborg.dk/da/kultur-fritid-og-faellesskab/politikker-og-strategier/civilsamfundsstrategi/>

Skabeloner til brug og inspiration

På Nyborg Kommunes intranet er der oprettet en "Værktøjskasse", hvor du kan finde en række relevante skabeloner, vejledninger og guides, som er nyttige, når du som leder eller kommunal medarbejder inviterer til samarbejde med civilsamfundet eller inviterer frivillige med ind i den kommunale opgaveløsning. Værktøjskassen indeholder blandt andet:

Samarbejdsaftale mellem aktører

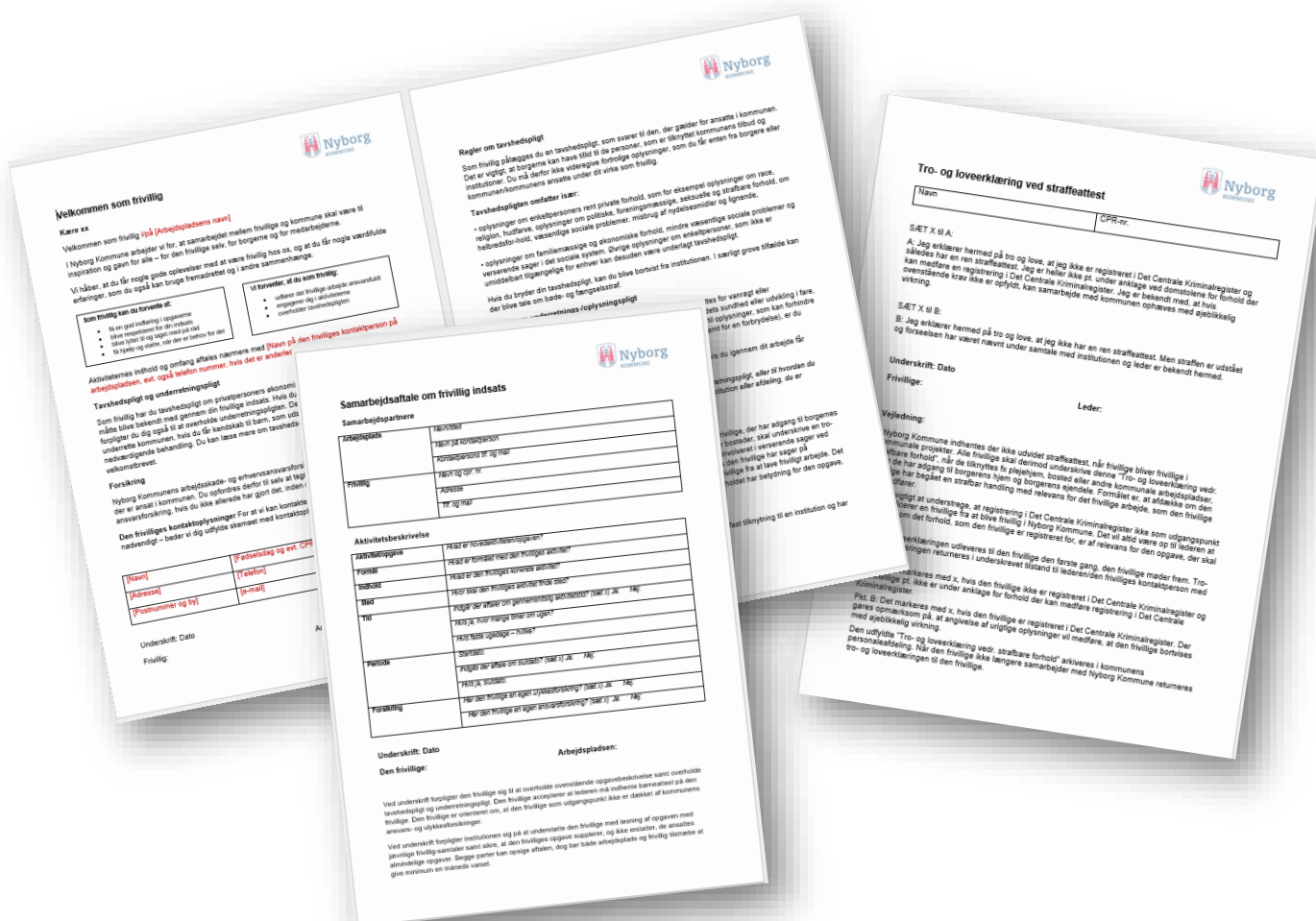
Partnerskabsaftale mellem aktører

Brugsretsafteale – vedr. kommunale lokaler

Samarbejdsaftale med frivillige

Velkomst/introfolder til frivillige

Tro- og loveerklæring ved straffeattest

Litteratur

Inspiration til videre læsning

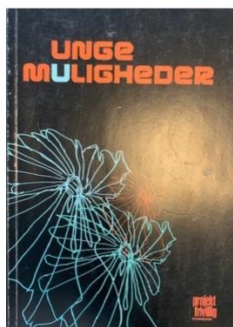
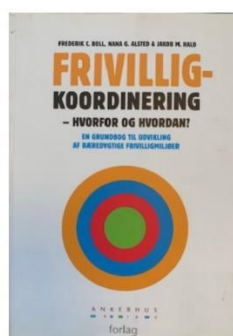
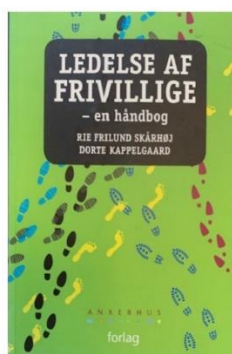
Samarbejdet mellem kommuner, civilsamfundet og frivillige spiller en afgørende rolle i udviklingen af velfærdssamfundet. Gennem partnerskaber og samskabelse kan kommunale og civile aktører sammen skabe bedre løsninger, der imødekommer borgernes behov på en mere inkluderende og dynamisk måde. For at styrke denne indsats er det vigtigt at hente inspiration og viden fra både teori og praksis.

Nedenfor finder du en liste med et lille udpluk af bøger, der (udover henvisningerne i LÆS MERE under hvert af Guidens afsnit) giver indsigt i det frivillige område, samskabelse, partnerskaber og relaterede emner. Tillige har vi indsat et grafisk bibliotek med inspiration til videre læsning.

- *"Fra service til samskabelse"* af Nis Grønager Madsen (2017).
- *"Den svære samskabelse : forventninger og praksis i samarbejdet mellem kommuner og civilsamfund"* af Morten Frederiksen og Ane Grubb
- *"Den frivillige kommune: Samspillet mellem den frivillige og den offentlige sektor"* redigeret af Bjarne Ibsen (Syddansk Universitetsforlag, 2019).
- *"Civilsamfundet i Norden: Indsigter fra otte nordiske forskere om civilsamfundets rolle på velfærdsområdet"* redigeret af Mette Hjære, Birgitte Urban Nielsen og Malthe Lindholm Sørensen (Center for Frivilligt Socialt Arbejde, 2021).
- *"Styrkelse af samarbejdet mellem frivillige og kommuner gennem uddannelse: En afdækning af behov og efterspørgsel"* af Helle Hygum Espersen, Stefan Bastholm Andrade og Sine Kirkegaard (VIVE, 2021).
- *"Frivilligt arbejde- den frivillige indsats i Danmark"* af Inger Koch-Nielsen Lars Skov Henriksen Torben Fridberg David Rosdahl (Socialforskningsinstituttet 2005)
- *"Kort & godt om SAMSKABELSE I PRAKSIS"* af Anne Tortzen og Manon de Jongh (Dansk Psykologisk Forlag A/S 2021)
- *"Relationer i organisationer"* af Gitte Haslebo (En verden til forskel, 2. udgave 2019).

Hvis du søger viden om frivillighed, civilsamfund og samskabelse i Danmark, kan følgende kilder være nyttige:

- ❖ **Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA)** – Tilbyder viden og støtte samt viden
- ❖ **Frivilligrådet** – Rådgivende og dagsordensættende organ
- ❖ **Ingerfair** – Rådgivnings- og konsulentvirksomhed med speciale i frivillighed, samskabelse og civilsamfundsudvikling.
- ❖ **Kommunernes Landsforening (KL)** – Interesseorganisation for kommunerne
- ❖ **VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd** – Leverer forskning og analyser
- ❖ **Center for Borgerdialog** – Arbejder for at styrke borgerinddragelse og dialog

God læselyst

Nyborg
KOMMUNE